

1987 3

ročník XIX

**živá!
SLOVA**

jsi malý, nebo velký?

Cítíš se někdy malý a nepotřebný? Opravdu? — Tak je to v pořádku, jsi normální. Každý má někdy pocit, že nic neznamená, ale chybou je, když má tento pocit stále. Je to špatné, protože nepřijímáme skutečnost, že nás Bůh udělal takové, jaci jsme a pro svůj účel.

Bezcennými se cítíme tehdy, když se srovnáme s někým, o kom si myslíme, že je lepší než já. On ale ve skutečnosti není lepší, je jen jiný. Bůh učinil každého z nás s různými schopnostmi, zájmy, temperamentem a to vše z důvodu, aby námi mohl splnit více úkolů. Někdo je výborný zpěvák, jiný umí zacházet s HiFi technikou, další dovede povzbuzovat spoluveržici. Bůh často užívá zdánlivě nepatrých lidí a malých věcí.

Gedeon se cítil posledním v domě svého otce, a přece ho anděl oslovoval: „Hospodin s tebou, muži udatný!“ — a pak tento „poslední“ člověk zvítězil se třemi sty muži nad ohromným vojskem Madianských. — Jak živil Bůh Eliáše, když se skrýval před bezbožným Achabem? — Užil obyčejných ptáků, havranů. A kdo jej živil v Sareptě? Představitelé města? — Ne, chudá vdova, která neměla dost ani pro sebe a svého syna. Bůh pomohl, aby se všechni tři uživili z hrsti mouky a trošky oleje. K tomu, aby Pán Ježíš nasytil pět tisíc, si použil svačiny obyčejného chlapce. Plachý mladý Timoteus byl velkým pomocníkem Pavlovi, však si přečtěte epistoly Timoteovi!

Klíčem k tomu, aby nás Bůh mohl použít, není, jak mnoho máme talentu a schopností. Hlavní je, abychom všechno dali k dispozici Jemu, kdy, kde, a jak On chce. Je-li „naše málo“ v Jeho rukou, je to mnoho. **vý**

Ak chceme dakoho pozdvihnút
na vyšiu duchovnú úroveň,
musíme byť na nej najprv
my sami.

ŽIVÁ SLOVA vydávají Křesťanské sbory v ČSSR v Ústředním církevním nakladatelství v Praze — Řídí odpovědný redaktor Dr. Karel Kořínek s redakční radou. Adr. redakce: 796 01 Prostějov, Sádky 2. — Vychází šestkrát do roku. Fředplatné na celý rok 30 Kčs. — Admín. časopisu: 755 01 Vsetín, Jiráskova 1817/72, telefon 2930. — Grafická úprava: akad. malíř Jaroslav Kapec. — Rozšiřuje administrativu. — Tisknou Moravské tiskařské závody, n. p., Olomouc, závod Ostrava, provoz 26 Valašské Meziříčí. — Snížený poplatek za dopravu novin povolen Sm RS Ostrava, čj. 3128/84 ze dne 26. 4. 1984. Dohlédací pošta Vsetín 1. Reg. číslo R 5078. — Index 47 876.

zrcadlo křesťana

Kdo slovo jen slyší a nejedná podle něho, ten se podobá muži, který v zrcadle pozoruje svůj vzhled; Podívá se na sebe, odejde a hned zapomene, jak vypadá.

Jk 1,23

Nyní vidíme jako v zrcadle ...

1K 13,12

V duchovním životě se často dostáváme do situace, kdy potřebujeme rychlou, pravdivou a věrnou informaci o sobě, o své činnosti a o svém stavu. V běžném životě nám ji poskytuje zrcadlo. Neexistuje něco podobného i zde? Text v záhlaví nám říká, že pro život víry je takovýmto zrcadlem křesťana Boží slovo — Bible. Podívejme se teď společně na několik podob a zkusme z nich vyvodit závěry pro svůj život.

Zrcadlo podává věcně a pravdivě informace o našem skutečném stavu. Nepřikrašluje, nezdobí, nic nepředstírá. Ukazuje holou, někdy i nepříjemnou skutečnost. Nemá falešné ohledy, netrápí se obavami, jak se se svým stavem vyrovnané. Má ale jednu obrovskou a neocenitelnou přednost — můžeme se spolehnout, že vidíme skutečný stav věci, že nejsme obětí mystifikace anebo i dobré míněně milosrdné lži.

Právě to je jedna ze základních vlastností křesťanova zrcadla — Bible. Její zobrazení nám může být nepříjemné, můžeme objevit „vrásky“ či „špínu“ tam, kde jsme to ani sami netušili, ale je pravdivé a neklame. Na její zvěst se můžeme spolehnout.

Zrcadlo je předmět denní potřeby. Potřebujeme je každý den. To, že jsme se do něho dívali včera či před týdnem, nestačí. Mezitím se toho hodně stalo a my se musíme do něho dívat stále znovu a znovu. Rovněž Boží slovo potřebujeme denně, ve všech situacích.

Při používání zrcadla je nutno dodržet několik pravidel, která v určité obdobě platí i v životě křesťana. Chceme-li dobře vidět, musíme dodržet tyto zásady:

Zrcadlo musí být čisté, nesmí být zaprášené, zamlžené anebo dokonce něčím zakryté. Chceme-li vidět věrně sami sebe, potřebujeme rovněž „čisté zrcadlo“ — samotné Boží slovo. Proto je důležitější čist Bibli než všechny knihy o ní. I křesťanská literatura může někdy znamenat rozptýlení či „zamlžení“ skutečnosti. To nejcennější, co máme a čím se máme sytit, je samotné Boží slovo.

Zrcadlo potřebuje dostatečné osvětlení. I to sebelepší zrcadlo je k němu, není-li osvětleno. Ve tmě nevidíme nic. Chceme-li vidět, musíme pozorovaný předmět osvětlit. I tato skutečnost má duchovní aplikaci: Bez osvícení Duchem svatým Bible svá tajemství nevydá. Proto je pro mnoho lidí nesrozumitelnou a zavřenou knihou, snad historicky cennou, ale bez praktického významu. Její poklady nám otevírá jen Duch svatý.

Zrcadlo musí mít správný směr. Chceme-li vidět sebe, a o to jde především, musíme je nasměrovat na sebe. Změníme-li jen trochu úhel, vidíme někoho nebo něco jiného. I Boží slovo lze zneužít; lze je zaměřit jinam

než na sebe, je možno dívat se na cizí chyby. To ale není Boží vůle, nýbrž myšlenka vnuknutá dáblem. Ten usiluje neustále o to, abychom svou pozornost zaměřovali na cíle, které nám navrhne on. Tak neziskáme pravdivé informace o sobě.

Zrcadlo je jen zdrojem informací. Samo o sobě nic nezmění, jen nám ukazuje náš stav. Změnu musíme chtít a vykonat sami. I Boží slovo nám sice odhalí náš skutečný stav, ale k tomu, aby nás Pán Bůh mohl změnit k lepšímu, potřebuje náš vědomý a chtěný souhlas.

A ještě jedna věc — jistě jste si všimli, při používání zrcadla, že **obraz v něm je opačný**, než jak jsme zvyklí vidět. Někdy nám to dá určitou námanu se této skutečnosti přizpůsobit. Podobně je tomu i s Bibli — při jejím čtení si musíme zvyknout na to, že Boží pohled a jeho hodnocení se často diametrálně rozchází s naším lidským dobré miněným chápáním věcí.

Dovedeme si představit život bez zrcadla? Dovedeme si představit život křestana bez četby Bible? Kéž nám Pán dá milost, abychom toto zrcadlo Božího slova neodkládali jako něco nepotřebného, ale abychom se jím řídili a při pohledu do něj na sobě pracovali. Jen tak se staneme činiteli slova a přestaneme být pouhými posluchači. Jen tak se naplní slova Písma, že budeme blahoslaveni ve svých skutečnostech.

tp

BLÍŽÍCÍ SE ODCHOD

„A vysvobodit mne Pán ..., a zachová k království svému nebeskému“.

(2Tm 4,18)

„Mně zajisté živu býti jest Kristus a umřiti zisk“ (F 1,21)

Ne mnozí z nás prožívají radostné chvíle, když se bliží čas našeho odchodu na věčnost. Kdo z nás se asi bude radovat z lékařovy zprávy, když uslyší, že trpí nevylečitelnou chorobou, která končí smrtí? Nedá se tedy říci, že závěr našich životů má podobu vítězného triumfu. Cím to je? Odpověď snad můžeme nalézt ve svém praktickém postoji k hodnotám, jimž žijeme: Přiliš se upínáme k tomu, co opouštíme a nedokážeme se zaměřit na to, co nás očekává a co máme získat, protože v této oblasti nemáme nikdo své osobní životní zkušenosť, ale jsme odkázáni pouze na víru. Jistěže se nikdo z nás nebude těšit na smrt, na umírání a na to, že opouští své drahé. Ale jedno je zřejmé: Vazby k neviditelným zaslíbeným nebeským hodnotám by měly být silnější, než vazby k tomu, co nás poutá k této zemi.

Příkladem takového postoje nám může být apoštol Pavel. Žalářovaný, čekající na trest smrti a přesto, nebo snad právě proto, naplněný radostí z budoucnosti. I když žádá Timotea, aby mu přinesl plášť, knihu a pergamen, je jeho pohled upnut nadčasově. Ví, že může být každý den popraven a přece není naplněn hrůznými představami. „Nebo já se již k tomu blížím, abych obětován byl, a čas rozdělení mého nastává. Boj výborný bojoval jsem ... Již za tím odložena jest mi koruna spravedlnosti ...“ Pavel má naprostou důvěru ve svého Pána který ho zachová pro své nebeské království.

Apoštolský vítězný závěr života by měl být pro nás příkladem. I podzim na sich životů nám může přinášet velikou vnitřní radost spojenou s pokojem. Ale toho dosáhneme jen tehdy, zůstaneme-li v obecenství s Kristem, budeme-li každý den uvažovat o Jeho zaslíbeních a náš duchovní zrak se bude upínat ke „svrchním věcem“. připr. —hk

— Cirkev sa má podobať dielni a v žiadnom prípade nočlá-hárni.

„I stvořil Bůh člověka k obrazu svému, k obrazu Božímu stvořil jej, muže a ženu stvořil je.“

„... z té příčiny opustí muž otce svého i matku svou a přidružeti se bude manželky své, i budou v jedno tělo.“
(1M 1,27; 2,24)

„Odešel pak muž jeden z domu Lévi a vzal dcera z pokolení Lévi.“ (2M 2,1).

„A všecko cožkoli činite ve slovu neb v skutku, všecko činite ve jménu Pána Ježiše ...“ (Ko 3,17).

Stále více lidí současné generace dospívá k závěru, že manželství a rodina, základní buňka společnosti a státu, potřebuje pevné základy. Statistika uvádí, že zhruba jedna třetina manželství se časem rozvráti. Kde jinde tedy máme hledat základy než v Písma — Božím slově, v Bohu samém, který položil základy vesmíru, země i života všebec.

Proto jako křesťané bereme k této úvaze Písmo i zkušenosti vlastní i cizí a chceme jimi posloužit především mladé generaci.

Pán Ježiš, Boží Syn a Spasitel, zachránil naše životy pro věčnost, ale také pro časnost. Vložil do nás nové životní principy, nové Boží vedení skrze svého Duchu a těmi se chceme řídit (Ř 8,14).

Mezi „všecko“, co máme konat ve jménu Pána Ježiše, patří tedy nepochyběně i tak vážný úsek života, jakým je manželství. A nejen manželství samo, ale již záměr do něho vstoupit. Pokud do něho vstoupíš „v Jeho jménu“, může být tvé manželství kusem ráje na zemi, ale pokud do něho vstoupíš ve svém jméně, ve své síle, může se stát „peklem na zemi“. Konat něco ve jménu Ježiše Krista vyžaduje hluboký modlitební zápas, vážný a odpovědný přístup, jasné poznání Boží vůle.

První z uvedených citátů Písma ukazuje, že **stvoření člověka je dán v osobě muže a ženy**. Tedy: **ČLOVĚK = MUŽ + ŽENA**. V tomto výroku je jednota, plnost, harmonie, krása, smysl i úděl života na zemi. Další sdělení Písma jako: „Není dobré člověku (Adamovi) být samotnému, učiním jemu pomoc, kteráž by při něm byla“ (1M 2,18) a následné stvoření ženy (Evy) znamená, že muž svoji plnost ztrácí a nalézá ji v ženě. Stejně tak jako potřebuje k plnosti muž ženu, potřebuje žena muže. Tedy ve spojení muže a ženy a ve společné poslušnosti vůči Bohu žije člověk plným životem.

Manželství je Boží řád a pořádek. Je to pevný svazek muže a ženy, kterým mimo plnosti života je zajistěno pokračování lidského rodu. Manželství se uzavírá před Bohem a je nerozlučitelné. Komenský v Labyrintu světa a ráji srdce podtrhuje myšlenku nerozlučitelnosti tím, že zobrazuje manžely — muže a ženu — na rukou skované, navždy spjaté.

Pamatujme, že duchovní jednota znovuzrozeného muže a ženy a společná věrnost Pánu patří mezi nejsilnější pouta, která udrží každý manželský pár ve všech situacích.

Pravé manželství (podle Písem) je jen tam, kde se s Bohem začíná a kde Bůh vládne. A pak teprve přichází v úvahu další nezbytné, lidské faktory jako tělesná přitažlivost, sympatie — láska.

Uvážme-li, že na odborné povolání v životě se připravujeme 3–6 let, oč větší a důležitější je příprava na manželství, které ve srovnání s občanským povoláním je na celý život. Proto chceme v následující úvaze věnovat patřičnou pozornost navazování známosti, zasnoubení a sňatku. Křesťanská etika a světská etika jsou značně rozdílné, to mějme stále na mysli, protože „domu tvému patří ušlechtilá svatost, Hospodine, až na věky“ (Ž 93,5).

- Pokusme se v šesti bodech odpovědět na konkrétní otázky:
A. Kdy navazovat známost?	D. Zasnoubení — známost.
B. Jak (kde) navazovat známost?	E. Sňatek.
C. S kým navazovat známost?	F. Stav svobodných.

A. Kdy navazovat známost?

Manželství je pro muže a ženy, ne pro chlapce a dívky. Při jedné anketě mezi mládeží značně rozdílného věku byla dána otázka: „Co si slibuješ od manželství?“ Jeden z „adeptů“ odpověděl, že si slibuje „více peněz, protože dvě výplaty jsou lepší než jedna!“ Další odpovědi byly uváženější: vzájemné porozumění, „souzvuk duše“, opora, založení rodiny, společná služba Bohu, „misijní manželství“ atp.

Pro manželství je tedy nezbytná dospělost a zralost, a to nejen tělesná, duševní, sociální (hospodářská), ale zejména pro nás — Boží dítky — duchovní dospělost a zralost! Při tom nesmíme přehlédnout, že mladý člověk zraje mnohem dříve v tělesné oblasti než v ostatních. U hochů se hovoří o dospívání v 15. letech, u dívek ještě dříve. Ale v ostatních oblastech jsou tito mladí lidé zejména z hlediska odpovědnosti vesměs naprostě nezralí. Pokud tedy dva 15–17 letí mají „známost“, pak je to předčasné. Dítě nerozsuzuje, sahá po nezralém ovoci a je mu jedno, zda je zelené či tvrdé. Dospělý člověk umí čekat, je ukázněný, disciplinovaný, chrání se „uhnat věc“. Zkoumá půdu a pak teprve jedná.

Boží pořádek pro manželství je všeobecná zralost, která je charakteristická vědomím odpovědnosti. „**Odešel muž a vzal dceru (ženu)**“ ... Kolik příkladů nám v této věci dává Písmo v životě Izáka, Jákoba, Boža aj. Všude je zřejmá zralost muže a ženy a schopnost pak „opustit otce i matku“ a tak naplnit Boží pořádek. V opačném případě se uskutečňuje lidský nepořádek.

Mladý věřící člověk se má chovat podle Božího slova (Ž 119,9), a ne napodobovat svět, spolužáky a spolužačky, kteří se v nezralém věku chlubí, kolik již měli známosti a všelijakých mravně pochybných „zkušenosť“. A tak nejsi-li zralý pro vážnou známost:

1. „Čiň přímé kroky nohama svýma“. Ukazňuj své tělo, raduj se ze zdraví a z pohybu a případně rekreačně sportuj, ale přitom „vykupuj čas“ (chrán se „prosportoval život“). Odpočívej aktivně, a hlavně „živ svého vnitřního člověka“, říd se dispozicemi apoštola Pavla Timoteovi (1Tm 4,12–16; 6, 11,14; 2Tm 2,1–8).

2. Touhu po druhém pohlaví považuj za přirozenou náklonnost, za to se nemusíš stydět. Ale nejsi-li zralý pro manželství, vyhýbej se předčasnemu rozvinutí svých citů, neboť způsobí bolest sobě i druhému. Pohlavní pud, (lépe „pud pro

zachování rodu“!) který dal Bůh člověku, je dar, který oslaví v čistotě a bázni Boží! Připravuj se a čekej!

3. Nedělej v životě chyby, na které doplatili již mnozí. Vzpomeň na Samsona, Davida, Dínu, ale také na Josefa, Samuela aj. Svět je plný pokušitelů a pokušitelek.

4. Nepodceň to, co čteš a na co se díváš, čemu patří tvůj myšlenkový svět. „Mládenčích žádostí utíkej, ale následuj spravedlnost, víry, lásky, pokoje s těmi, kteří vyzývají Pána ze srdce čistého. — A o věcech pravých, čestných, čistých ... přemýšlej“ (2Tm 2,22; F 4, 7,9). Utikat v zájmu zachování čistoty není zbabělost! Slabošské a nečestné je právě pokušení se poddat.

5. Bojuj dobrý boj! Bojuj tak, abys mohl jednou svůj mravní kapitol složit neporušený k nohám toho, koho ti Bůh dál, Pán Bůh tvému úsilí požehná a odmění je.

Bánský Ščipačev mluví o „krušném stáří, které chodí k těm, kdo rozinění lásku v tisíc lásek a jako pěšák dávali ji všem“. Toho se varuj!

6. V období přípravy na manželství se zapoj do sborové práce! Vypros si od Pána službu a tu věrně konej! Ani nevíš, jaká je to „vizitka“. Přijde chvíle, že tě spoluříci, jako „kandidáta“ na ženění — vdávání — budou hodnotit. Tvé chování, vzhled, slova i činy vyvolávají úctu a důvěru. Mladý člověk, který se neprojevil, je otazníkem a „... mohl by naši rodinu nepřijemně překvapit“. A proto: „Buď příkladem věrných ...!“

Tolik k prvnímu bodu: **připravuj se, zraj!**

B. Jak (kde) navazovat známost?

Co má tedy dělat mladý člověk, zralý pro manželství? Předpokládá se, že ukončil studia, aneb je vyučen řemeslu, má za sebou vojenskou službu aneb bezprostřední výhled, že tomu tak v nejbližší době bude. Takový je významný adeptem pro manželství a má tedy plné právo uvažovat o vážné známosti. „Má léta, ptejte se ho ...“ (J 9,21). Pokusme se opět v několika bodech naznačit postup jednání.

1. Modlit se! Předkládat Pánu své rozhodnutí vstoupit do manželství. — Jistě mnozí nesouhlasí a domnívají se, že musí předně mít konkrétní „objekt“ modliteb. Připusťme, že mohou mít pravdu, že již na někoho myslí, že se mu (ji) někdo líbí. Budí, ale pak podříz tu náklonnost v sobě pokud nemáš vnitřní jistotu od Pána, že ti právě tohoto celoživotního druhu chce dát. Na tom velmi záleží, protože musíš chtít ženu (muže) od Boha! Bůh ti ji (jej) připraví. Přitom platí nesporný Boží pořádek, že muž hledá a uchází se o ženu a ne opačně!

Je obtížné stanovit délku modlitebního zápasu v této věci, ale nemělo by to být podle dobrých zkušeností méně než jeden měsíc intenzivního hledání Boží vůle v Boží bázni! Je to málo, nebo moc? Manželství je na celý život. Ruské přísloví praví: „Jdeš-li na obchodní cestu, pomodli se jednou, jdeš-li na vojnu, pomodli se dvakrát, chceš-li se ženit pomodli se třikrát!“

2. Modli se a důvěřuj, že Pán ti dá tu pravou (pravého) a pak teprve jednej. Ne dříve! Mnozí se dříve zamilují, učiní vyznání lásky a pak se dodatečně modlí — žádají souhlas od Boha a lidí, vnučujíce jim svou vlastní vůli. To je naprostě nesprávné a nedůstojné křestana. Co není podloženo jasným záměrem a jistotou, že koná Boží vůli, je flirt.

Co je flirt? Flirt je nevázané dvoření se, lehkavě vzbuzování naděje na erotické zážitky bez vědomí odpovědnosti. K tomu patří: doprovázení děvčete o samotě, bavení se s ním nápadněji vic než s jinými, „výmluvné“ pohledy, „dovolování si“, doteky a dopisování aniž bych to myslil vážně. Nikdy to nezůstane „jen tak“ a protějšek si začne „myslet“ a spřádat své vlastní představy a závěry. A tím, že za vším nebyl vážný zájem, vše po několika dnech — týdnech splaskne jako bublina a je po jedné „velké“ lásce. Co zbude? Zranění a bolest. Čí?

Tvého bratra, sestry v Kristu. — A kdo se dotýká (nešetrně!) jej, dotýká se zřítelnice Božího oka". Proto mladí přátelé, **bratři a sestry, nečiněte nic, co by vás mohlo později mrzet**. Nepřekračujte meze bratrsko-sesterských vztahů! Přeroste-li vztah mezi mladými v přátelství, nebývá pak již daleko od sympatií k erotické lásce. Proto střežte svá přátelství v čistotě nesobecké odpovědnosti jednoho za druhého!

Duchovní a zralý křestan, dítě Boží, „královský princ a princezna“ nepotřebují ubohé světacké manýry, živené často nevhodnými příklady „filmových a televizních hrdinů“, nepotřebují se ponižovat a flirtovat, mají přece bohatého nebeského Otce, který se o ně postará i v otázkách jejich manželství a rodinného života.

3. Jak navazovat známost nám ukazují mnohé biblické příběhy, např. o Izákovi ženění. Prostuduj si jejlí Abraham vysílá služebníka Eliezera, aby vyhledal nevěstu pro svého syna. Jak krásný návod a postup. Abraham (Bůh Otec) posílá Eliezera (Ducha svatého), který jde před Izákem (před tebou). Bůh připravuje řadu znaků a důkazu své vůle. Vše se daří. Izák jen čeká, až mu nevěstu přivedou. — Svěř vše Pánu, pověř jej jednáním a zjevením své vůle. Takto oslaví Boha a vezmeš požehnání (1M 24).

4. V dnešní moderní době je nutno zdůraznit biblickou pravdu, že hlavou křesťanské rodiny je muž. Ten je také iniciátorem při navázání známosti, přejímá v ní nejen aktivitu, ale hlavně svou osobní odpovědnost. Muž přichází požádat nevěstiny rodiče o ruku své vyvolené.

A jakou roli přisoudíme ženě, dívce? Dívka nemá být aktivní? Jak se má zachovat věřící děvče? Má lákat, svádět a provokovat muže? **Nesluší dívce právě zdrženlivost a ctnost?** Nezvyšují zejména tyto vlastnosti její půvab a **nesvědčí o duchovních kvalitách? Jistěže ano!** A hovoříme-li o aktivitě, pak je to aktivita upřímných a opravdových modliteb za čistotu, ryzost a trvalost navázaných vztahů obou snoubenců společně již před svatbou, místo dávání průchodu své tělesné nezdrženlivosti.

5. Není také bezvýznamné připomenout, **KDE** se mají mladí věřící lidé poznávat. Mezi krásné příklady správného navázání známosti patří Rebeka a Rut, které své budoucí manžely získávají při práci. Stejně tak i Bůz potkává svoji ženu při žnich. V novozákoní době tomu není jinak. Mladí se setkávají v církvi a je jim díle Boží služebnosti. Toto setkání vlastně určuje také místo a směr, kde se bude dále rozvíjet jejich manželský a rodinný život v duchu vzájemné a širší nesobecké lásky k Boží cti a prospěchu bližních.

(Dokončení příště)

sek

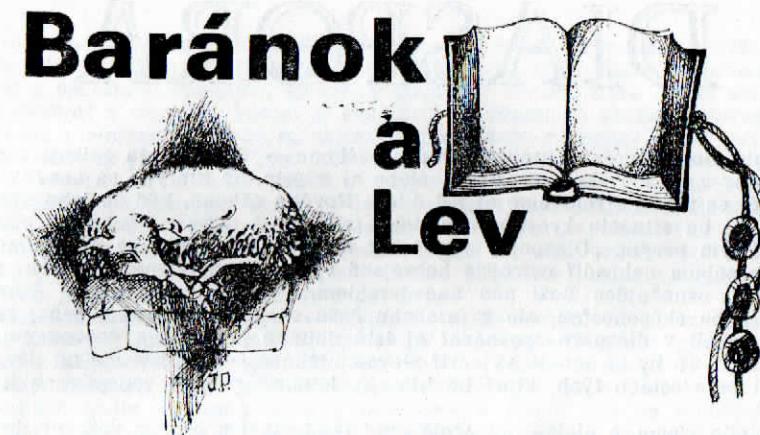
DOPLŇOVÁČKA

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
S	.											S
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*

1. Sk 26,25 — 2. 2M 2,5 — 3. 2K 11,
28 — 4. Sk 17,4 — 5. 1K 10,4 — 6.
1Kr 11,40 — 7. 5M 14,13 — 8. Jk 3,12
— 9. 2M 19,1 — 10. L 2,8 — 11. Jn
4,5 — 12. Iz 2,21 — 13. 1Pa 27,27.
Tajenky: 1K 13,13

—vt

— Nikto nie je až tak dobrý alebo až tak zlý, aby nemohol byť kandidátom záchrany.

Ide o dve zvieratá, ktoré takmer nemožno porovnávať. Baránok — krotké a tiché zvieratko, na druhej strane lev — mohutný „kráľ zvierat“, akoby demonštrácia sily a udatnosti. Taktôž vás videl apoštol Ján v Zjavení Pána Ježiša: „A jeden zo starcov mi povedal: Neplač Hla, zvítazil lev z pokolenia Júdovho ... A videl som a hla, prostred trónu a tých štyroch živých bytostí a prostred starcov stál Baránok, ako zabity ...“ (Zj 5,5-6).

Apoštol Pavel piše v liste do Filipov: „... ale sám seba zmaril, prijmúc podobu sluhu a stal sa podobný ľudom a súc v spôsobe nájdený ako človek, ponížil sa, stanúc sa poslušným až po smrť, a to po smrti križa“ (Ef 2,7-8). Jedná sa pravdaže o Pána Ježiša Krista. On sám o sebe hovorí: „... ak nezomrie pšeničné zrno, keď padne do zeme, zostane ono samotné ...“ (J 12,24). Je aj mnoho iných miest v Písme, ktoré hovoria o ponižení a smrti Božieho Syna, ktorý sa stal Symon človeka. Napr. celá alebo takmer celá 53. kapitola proroka Izaiáša je úžasným opisom toho, ako sú naše hriechy zložené na tripiaceho Božieho Baránka, Krista. Nuž, taká je cesta Baránka: Poniženie, sebzamarenie, potupa a smrť.

Zvítazil vásak Lev z pokolenia Júdovho. To je zvolanie na križ: „Dokonané je!“, to je otvorený hrob, to je výstup do neba, to je večná vláda Krála slávy, toho istého Pána Ježiša Krista. Nad kým to vlastne Lev z Júdu zvítazil? V prvom rade nad satanom. V knihe Genesis 3,15 čítame, že semeno ženy rozdrtí hejčovi hlavu. Semeno ženy — to je Lev z Júdu, had je starý nepriateľ Boží a ľudský — satan. Je definitívne porazený. Do Korintu Pavel piše: „Smrt, kde je tvor ustien? Kde, peklo, tvoje víťazstvo“ (1K 15,55)? V týchto tzv. rečnických otázkach je úžasná realita: Pán Ježiš, Lev z Júdu, porazil smrť a peklo! Sú to hrozní nepriatelia, ktorých sa boja aj veriaci Iudia. Nie je to však strach z večného zahynutia. Veď sú na strane Vŕtaza, Leva z Júdu. A tak skôr ide o ľudsky pochopiteľnú bázen.

Nuž, náš Pán je Baránok i Lev. Ani celá večnosť nám nebude stačiť, abysme sa dosť nadivali na tieto obrazy!

jk

◎ Te, co nás v jakékoli situaci chráni, není naše zkušenosť, ani naše známost, ani naše inteligence — je to pouze milost Boží v přímluvné moci našeho Pána!

DIASPORA

Týmto slovom grécky preklad Starého zákona — Septuaginta opisuje rozptýlenie Židov v nežidovskom prostredí, alebo aj miesta, na ktorých sa usadili. Niekoľkokrát sa s ním stretávame aj pri čítaní Nového zákona, kde sa jeho význam prenáša aj na situáciu kresťanov v dobe milosti. V našom článku sa budeme zaoberať tým prvým. „Diaspora“ v gréckej verzi Starého zákona mala zjednujúcim spôsobom nahradit ostrejšie hebrejské výrazy „rozptýlenie“, „zavrhnutie“, „zahnatie“, označujúce Boží súd nad Izraelom. Vyhnanstvo bolo pre židovský národ trpkou skúsenosťou, ale v priebehu času sa pocítovalo ako menej ľahšie a Židia začali v diaspori spoznávať aj isté dejinné poslanie a dobrodenie pre okolity svet. To by sa mohlo vyjadriť slovami Jakoba — „Mojžiš má od dávnych pokolení po mestách tých, ktorí ho hľásajú, lebo sa číta po synogógach každú sobotu.“

Citatelia Písma, a nielen oni, stojia pred týmto javom, ako je votkaný do stáročí dejín Božieho Iudu a tvorí súčasť pozadia nejednej z kníh Biblie. Tu je aj dôvod, pre ktorý sa touto tému chceme zaoberať.

Pociatky

Prví, čo zo Židov odchádzali do emigrácie, konali tak dobrovoľne. Kedy to bolo, nie je jasné zistif. V Prvej knihe kráľov 20,34 sú náznaky „kolónie“ v Damašku a Salamúnova expanzívna politika mohla tiež veľmi dobre viesť k budovaniu raných obchodných staníc mimo Palestín. Ale vlastný začiatok diaspory sa datuje od zničenia severného kráľovstva Izraelovho (733-32 a 723-22 pr. Kr.) a neskôr od pádu judského kráľovstva (586 pr. Kr.). Asýrske a babilónske dobyvatelia deportovali veľké masy ľudu do východných provincií svojich kráľovstiev. Tak boli odstránené vrstvy, ktoré v národe predstavovali jeho prirodzené vedenie a tiež remeslníctvo. V domovskej zemi ostali iba tí najubohejší.

Mnohé z takto presídlených skupín, najmä zo severného kráľovstva, stratili v novom prostredí svoju národnú i náboženskú totožnosť, ale judská komunita v Babylone mala bohatú prorockú službu, naučila sa vzývať Hospodina bez chrámu a obeti a vychovala cieľavodomých mužov, ktorí sa vrátili a obnovili Jeruzalem.

V zemi cudzinca

Všetko nasvedčuje, že presidlenci sa novým podmienkam dobre prispôsobili. Aj po Círovom edikte sa ich iba malá časť navrátila. Tí, čo zostali v diaspori, sa postupne formovali do stále sebavedomejšej židovskej komunity, ktorá prežila až do stredoveku, so svojou vlastnou recenziou Talmudu. Hoci neboli veľmi obľúbení, presadili sa ako istý druh univerzálnej výnimky. Dosiahli toho, že sa ich spoločenská exkluzivnosť, nepochopiteľné zákazy a príkazy a nekompromisné náboženstvo vo všeobecnosti tolerovalo.

Na začiatku bola dôležitým strediskom diaspory Mezopotámia, neskôr Egypt a tam najmä Alexandria. Z hľadiska dejín civilizácie práve táto kolónia bola najdôležitejšia. Dávno pred dobowou Alexandra Veľkého, po ktorom toto mesto nesie svoje meno, sa v Egypte nachádzali židovskí pristáhovalci. Za čias Jeremiášových mnohí Židia odišli do Egypta zo strachu pred Chaldejmi — napriek varovaniu proroka, a usadili sa v rôznych častiach zeme (Jr 44,1). Zdá sa, že Nabuchodonozor pri svojom vpáde do Egypta odviedol značný počet Židov z Alexandrie do Babylonu.

Druhý významný úsek diaspory spadá do helénskej epochy po smrti Alexandra Veľkého. V tejto dobe rozširovanie diaspory malo predovšetkým dve príčiny.

Bol to jednak obchod so židovskými otrokmi, ktorých následkom trvalých bojov medzi Sýriou a Egyptom privádzali po tisícach na trhy. Keďže sa osvedčili ako zdatní a spoľahliví robotníci, spravidla sa im po nedlhej dobe darilo zapracovať sa a vykúpiť z otroctva. Potom si zakladali na územiaci svojho prebývania náboženské spoločenstvá, ktoré sa zhromažďovali okolo synagógy alebo iného miesta na modlitbu (Sk 16,13). Tým boli vytvorené predpoklady, aby sa noví prichádzajúci židovskí otroci mohli ľahšie vykupovať a príčleňovať k spoločenstvu. Drugou príčinou rozširovania diaspory bola vojenská služba židovských skupín pre cudzích páнов. Židia mali povest dobrých bojovníkov a spoľahlivých poddaných. Boli aj schopní osídľovatelia — budovali, najmä na západnej hranici Egypta, vojenské a polnohospodárske usadlosti. Okrem stráženia hraníc sa uplatnili aj v službách „riečnej polície“ na Níle a pri mýte.

Centrom židovského života v Egypte bola Alexandria. Tu aj vznikla Septuaginta. Židia tej doby boli neskôr pre svoju vojenskú udatnosť v cudzine pripravovaní k švajčiarskym stredovekým žoldnierom. Akého ocenenia sa im dostávalo, vidieť z dopisu Antiocha III Veľkého zo Sýrie: „Rozhodol som sa vybrať 2000 židovských rodín z Mezopotámie a Babylonie a osadiť ich na najdôležitejších miestach a pevnostach ... lebo moji predkovia vyskúšali ich vernosť a poslušnosť“. O generáciu neskôr žiadal Demetrius I sýrsky (162-150 pr. Kr.) Makabejca Jonatána o 30 tisíc mužov pre svoju armádu. O Sýrii ako o krajine s veľkým podielom Židov hovorí Flavius Jozefus. Jej hlavné mesto Antiochia bolo v tomto smere zvlášť významné.

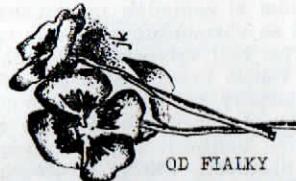
Ďalší úsek vo vývoji diaspory je určený výfazstvami Rimanov nad krajinami ležiacimi východne od Stredozemného mora. Po podrobení Palestíny (r. 63 pr. Kr.) odviedol Pompeius veľký počet Židov do Ríma. Vojenský význam Židov v tomto čase začína ustupovať, hoci Antipater, otec Herodesa Veľkého, prišiel cisárovi pri jeho fajrostiach v Egypte na pomoc so židovskými jednotkami a dostal za to vďačné uznanie. Práva Židom v Ríme zaručené — ich zhromaždenia boli jedinou dovolenou bohoslužbou, ktorá bola nezávislá od pohanského náboženstva — boli znova potvrdené cisárom Augustom v r. 31 pr. Kr. O prítomnosti Židov v Ríme sa zmieňuje aj rímsky básnik Horatius. Ale už zhruba o sto ročie skôr (r. 139 pr. Kr.) boli Židia vyhnani z Ríma, čo značí, že edikt podľa Sk 18,2 nebol prvý svojho druha. No akosi sa im vždy podarilo vrátiť sa späť. Okrem toho, že boli ako jediní vyňati spod povinnosti prinášať „oficiálne“ obete, boli oslobodeni aj od povinnej vojenskej služby, lebo odmietaли pochoduvať v sobotu. Usadení na pravom brehu Tibery užívali vo všeobecnosti pokoj a prosperitu, hoci z času na čas bývali aj terčom útokov.

Trvale rastúci prúd pristáhovacov v diaspori sa môže sledovať najrôznejšími smermi. V prvom storočí n. l. Filo Alexandrijský napočítal v Egypte jeden milión Židov. Zemepisec Strabo o výčte skôr na záver o počte a postavení Židov v Cyrenajke dodáva: „Tento Iud prenikol už do každého mesta a je neľahké nájsť také miesto po celom obývanom svete, kde by ho nebolo a kde necítit jeho vplyv.“ V apoštolskej dobe sa v diaspori napočítalo okolo 150 židovských kolónií — v Grécke, Ríme a od Cyrenajky až po ríšu Partov (Sk 2,9n). So 4,5 miliónmi tvorili Židia osem percent celkového počtu obyvateľov Rímskej ríše. Sú dôkazy, že sa diaspora rozprestieraťa po mnohých územiaciach starovekého sveta. Rímsky senát vyslal obežníka (r. 139-8 pr. Kr.) v prospech Židov kráľom Egypta, Sýrie, Pergamonu, Kappadocie a Partie a väčšiemu počtu provincií a miest v stredomorskej oblasti. O ich prebývaní v Grécke svedčia synagógy, ktoré Pavol našiel na svojich cestách. V krátkej dobe sa rozšírili aj do Británie, Španielska a Germánie.

Židia v diaspori neboli zabudnutí svojou domovinou. Aký bol vzťah medzi nimi a ňou, to uvidíme v ďalšom.

mk (pokračovanie)

Učíme se...

OD FIALKY

„...nebo já naučil jsem se dosi mít na tom, což mám“ (Fp 4,11).

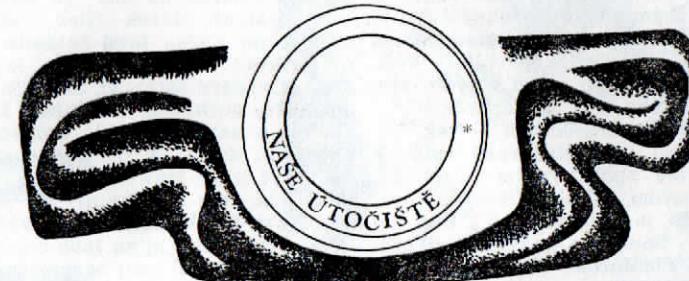
Apoštol Pavel psal tato slova ve vězeňské cele, kde postrádal řadu věci zajišťujících pohodlné a příjemné bydlení. Vězeň nemůže mít pohodl a nesmí uplatňovat žádné nároky na komfort.

Pěkná asijská bajka vypráví o císaři, který se jednoho rána procházel svou velkou zahradou. Co tam však uviděl! Vše v zahradě bylo zežloutlé, zvadlé a usychající. „Co se to děje?“ zeptal se císař dubu, který rostl u brány a dozvěděl se, že dub je smutný, že nesmírně trpí životními obtížemi a že nejvíce ze všeho si přeje smrti, poněvadž není tak vysoký a štíhlý jako sosna. Sosna se celá třásla a chvěla litostí nad tím, že nepřináší tak krásné ovoce jako vinná réva. Vinná ratolest chtěla ukončit svůj život, neboť se nemohla navrnat ani být ladná, svěžná a urostlá jako kmen broskve. Pivoňka se zase rmoutila a trýznila pomyšlením, že se nepodobá rozkvělému a vonícímu šeríkovému keři. A v podobném rozpoložení byla celá zahrada. Zarmoucený císař se již chystal k návratu, když tu uviděl malou fialku, která jako obvykle statečně a vděčně pozdvihovala svou líbeznou hlavičku vzhůru ke slunci. „Ach, fialinko, jak jsem štastný, že zde, uprostřed zahrady, obklopeně stísněnosti, nespokojenosti a závislostí skilčenosti, mohu nalézt alespoň jednu statečnou a spokojenou rostlinku. Na první pohled je patrné, že nejsi ničím zarmoucena,“ řekl císař. „Ne, nejsom, protože mám jen nepatrý význam, císaři,“ řekla fialka skromě. „Předpokládám ale, že kdybys potřeboval dub, sosnu, broskyni nebo bez, určitě bys je dal ve své zahradě vysázen hojněji. Ale když vídám, že potřebuješ mne, pak tedy ze všech sil toužím po tom, snažit se být fialkou co nejlepší a nejkrásnější!“

Známý umělec kdysi řekl: „Člověk je od toho, aby byl. A když už jedou je, má být tím, čím je a nemá se snažit být tím, čím není a čím nikdy nemůže být.“ V těchto slovech je jistě dost pravdy. Mnohem výstižněji to formuluje apoštol Pavel: Neboť pravím [skrze milost, kteráž dána jest mi], každému, kdož jest mezi vámi, aby nesmyslil více, než sluší smyslit, ale aby smyslil v střednosti, tak jakž komu Bůh udělil míru víry. Nebo jakož v jednom těle mnohé oudy máme, ale nemají všickni jednostojného díla. Tak mnozí jedno tělo jsme v Kristu, a obzvláště jedni druhých oudové. Ale majíce obdarování rozdílná podle milosti, kteráž dána jest nám, buďto prorocí, to at se koná podle pravidla víry; Buďto úřad, v přísluhování; buďto ten, kdož učí, vyučování. Též kdo napomíná, v napomínání; ten, kdo rozdává, v upřímnosti; kdož predložen jest, v pilnosti; kdož milosrdenství činí, činí to s ochotností. Milování bud bez pokrytství; v ošklivosti mějte zlé, připojeni jsouce k dobrému (R 12,3-9).

Totéž psal i apoštol Petr: Jeden každý jakž vzal dar, tak vespolek tím sobě přisluhujte, jako dobrí Šafáři rozličné milosti Boží. Mluví-li kdo, mluvíš jako řeči Boží; jestliže kdo přisluhuje, činí to jako z moci, kteréž jemu uděluje Bůh, aby ve všem slaven byl Bůh skrze Jezukrista, kterýž má slávu a cíluje Bůh, aby ve všem slaven byl Bůh skrze Jezukrista, kterýž má slávu a cíluje Bůh,

sařství na věky věků. Amen (1Pt 4,10-11). Ti, kdož se cele vydaří Pánu, jsou spokojeni ve svém životě za všechn okolnosti a jsou ochotni žít i v chudobě, snáset utrpení i krivdy. Věří, že za svá odříkání a skromnost budou jednou u Pána stonásobně odškodněni a odměněni. Jsme jako fialka? Zprac. —ph

V priebehu Iudského života vznikajú časté zmeny, prevraty, spôsobené rôznymi okolnostami mimo nás i v nás. Takéhoto mohutného prevratu nebol ušetrený ani Ebiatár, kníazský syn, ktorý žil bezpečne a v pokoji, v rodine svojho otca, kníaza Achimelecha. Dom jeho otca v Nôbe, kde bol umiestnený stánok zmluvy, bol centrom izraelskej bohoslužby, aj častým návštěvným mestom tých, ktorí chceli pobudnúť v „zhromaždení“. Ebiatárovej pozornosti iste neušlo, s akou formálou zbožnosťou prišiel Doég Edomejský, najzámožnejší zo Saulových pastierov, „aby sa tam v zhromaždení zdržal pred Hospodinom“ (1S 21,7). Netušil však, že tento človek, srdcom stále pohan, sa pričiní o koniec bezpečia kníazského domu, spôsobi zavraždenie jeho otca a osemesdesiatich piatich kníazov a z neho, mladého Ebiatára, že sa stane prenasledovaný štvanec, syn smrti.

Doég Edomejský to pravda nerobil sám. Viedli k tomu „štátne“ záležitosťi. Vojna s Filištincami, obor Goliáš, Saulov strach pred ním a Dávidovo víťazstvo nad ním, oslava Dávida ako vysloboditeľa spevni a tancami žien a Saulova žiarlivost na neho. Od toho dňa neprestal Saul krvím okom hľadiť na Dávida (1S 18,9). Nasledovali Saulove zúrivé útoky kopíou na Dávida s pevným úmyslem zabít ho a vidíme pravú satanovu tvář. Ten nenávidí, čo je Božie s úmyslom zahubit, Dávidov útek pod růškou noci. To všetko boli „štátne“ záležitosťi, o ktorých nemal Ebiatár pravého poňatia. A ten,

Na Saulovi, ktorý bol ovládaný zlým duchom a vedený k žiarlivosti a zlosti, vidíme pravú satanovu tvář. Ten nenávidí, čo je Božie s úmyslom zahubit, poškodiť. Závidí nám naše postavenie, ktoré sme dostali z Božej milosti. Vy-

žiadna si nás, aby nás preosial ako pšenici a tam býva skúšaná naša viera. Kam sa utieciť v takých chvíľach? K nohám Pánovým, na modlitbu a povedat Mu: „Pane, zachráň ma! Pane, ja neodidem, kým ma nepožehnáš! Ty si moja skryša a môj hrad! Spolieham na Tvoje slovo: Hospodin je blízky tým, ktorí sú skrúšeného srdca a tých, ktorí sú zdrteného ducha, zachrániš!“

Také útočište má veriaci človek.

Ebiatár bol prenasledovaný spolu s Dávidom, ale spolu s ním aj víťazil. Bol na pravom mieste. Dávid si uvedomoval, že je pričinou — i keď nechcenou — Saulovo hnevu, spojil svoju dušu s Ebiatárom. Podobne sa Pán Ježiš stotožňuje s veriacimi. Božimi deťmi, čo vidíme napríklad z toho, že na Saula Tarzenského, ktorý prenasledoval kresťanov, mocne volá: „Saul, Saul, prečo ma prenasleduješ?“ Ako Božie vlastníctvo, nie sme opustení. Pavol vyznáva (a bol to ten bývalý Saul Tarzenský): „... sme tiesnení zo všetkých strán, ale nie zovrení, sme v rozpakoch, ale nie cele bezradní, prenasledovaní, ale nie v zlom opustení, sme občas povalení, ale nehybnieme“ (2K 4,8-9). A ak deťmi, teda aj dedičmi Božimi a spoludedičmi Kristovými. Akže

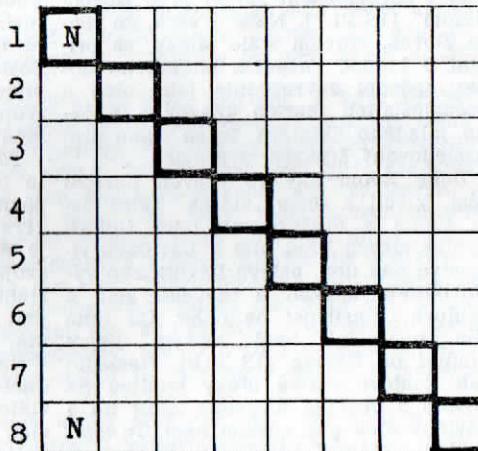
spolu trpíme, aby sme aj spolu boli oslávení. Lebo tak súdim, že utrpenia terajšieho času nie sú hodiny, aby boli prirovnané k budúcej sláve, ktorá má byť zjavená na nás“ (R 8,14-18).

Neobrátenu človek tiež potrebuje skryšu, no nielen pred satanom, ale aj pred Božou spravodlivosťou, ktorá ho stíha a vydáva satanovi. Kto žije v bezbožnosti, nech vie, že „hnev Boží sa zjavuje z neba na každú bezbožnosť a neprávost ľudu“ (R 1,18). Kde sa možno skryť pred trestom? „Navráť sa ku mne, lebo som ťa vykúpil“ — znie Božia výzva hriešnikovi. To je vážne volanie toho, ktorý aj za teba zaplatil vysokú cenu — dal svoj bezhrisný život. Preto je ďalej napisané: „Akože my uťečieme, keď zanedbáme také veľké spasenie? Ktoré, keď o ňom začal najprv hovoril Pán, nám stvrdili tí, ktorí počuli“ (Žd 2,3). Pán Ježiš je ten vzkriesený z mŕtvych, ktorý nás vychvacuje od hnevu, ktorý príde (1 Te 1,10). Tak sú vychváteni tí, ktorí sa obrátili od modelu k Bohu, našli útočište v ranach a zásluhách Pána Ježiša. Duša, ktorá našla bezpečné útočište vo svojom Bohu, vďačne a radostne spieva: „V Božej ruke pevne skrytý, ja mám pokoj ...“

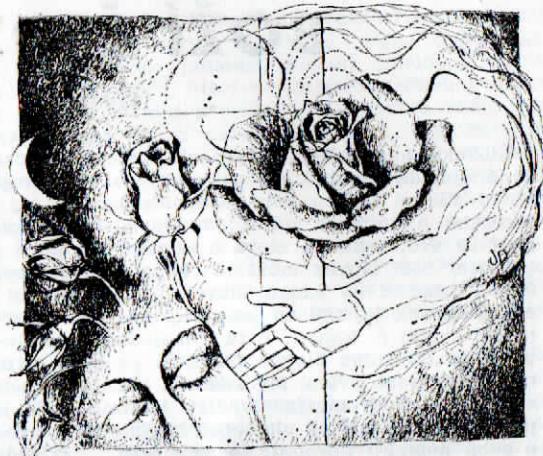
DOPLŇOVACKA S TAJENKOU

- Rádky: 1. J 9,1 2. Iz 42,3
3. Jr 36,14 4. Ž 64,5
5. Ž 11,2 6. Mt 7,8 7. Př 29,19
8. Ř 12,20

Tajenka: J 1,46

e
n
i
c
u
m

Bolo treba prejať tak dobre poznanú

Božiu lásku
ale moje srdce mlčalo
Bolo sa treba pomodlit
ale moje ústa mlčali
Bolo treba podať ruku bratovi
ktorý mal dľho niečo proti mne
ale moje ruky mlčali
Bolo treba navštíviť sestru
ktorá má už vyše deväťdesať rokov
ale moje nohy mlčali

Ako chlapčatu, ktoré rozboja susedovi oblok
sa mi rozbúhalo srdce
nad osudem človeka
ktorý sa previnil
a jeho údelom mala byť bezkonečná tma

Pane môj,
keď aj dnes otváraš preduchy svojich
nespočítateľných požehnaní
a nové domy chleba
a brány nebeského kráľovstva,
povedz aj môjmu srdcu
aj mojim ústam
aj mojim rukám
aj mojim nohám
to tvoje slávne EFATHA —
— Nech je otvorené

jk

BOŽÍ ČLOVEK

(1Tm 6,11)

Človeku, ako Božiemu stvoreniu, bola nachádzame v Božom slove. Veľký zisk je pobožnosť so spokojnosťou (1Tm 6,11). Pobožnosť je úprimný vzťah srdca voči Pánovi, Stvoriteľovi. Spokojnosť pre Božieho človeka znamená mať došť na tom, čo mi Pán dáva.

Pojem Boží človek môžeme chápať z dvoch hľadísk — komu človek patrí, a aký človek je, aké sú jeho vlastnosti. Vo svetle 6. kap. I. listu Timoteovi je prvoradé komu človek patrí, či patrí Bohu, alebo svetu. My sami sa musíme rozhodnúť, musíme vedieť, komu patrime. Podľa našich vlastností by sme o sebe nemohli povedať, že sme Boží. Človek sám o sebe je len telesný, zemský a ostáva stále hriechníkom. Pán Ježiš v Mt 22,18-22 stanovil na základe obrazu, komu patrí minca a povedal: „Dajte cisárovi, čo je cisárovo a čo je Božie, Bohu“. Človek je stvorený Bohom k Jeho obrazu a preto patrí Jemu. Človek má hodnotu len v Božej blízkosti. Tak ako žena v podobenstve o stratenom groši nemala úžitok zo stratenej mince, lebo ju nemohla upotrebiť, tak aj Pán Boh nemôže manipulovať s človekom, ktorý je od Noho vzdialenosť. Padlý človek, neposlušný Bohu, v určitom zmysle ako keby Boží neboli, aj keď všetci Iudia majú Boží pôvod. Napriek tomu človek má v Božích očiach stále hodnotu, aj keď je hriechník.

Ten, kto sa Mu plne odovzdá, má odozvu v Jeho slovách z Iz 43,1: „Môj si ty ...“ On je pre nás útočište, zdroj lásky a bezpečia. Pavel sa vo svojich listoch podpisoval ako Pavel — väzeň Ježiša Krista. To neznamená len to, že bol skutočne väznený, hlavný význam spočíva v tom, že sa Jemu plne odovzdal.

Boh je ten, ktorý sa o nás stará, stará sa aj o naše telesné potreby. Nepotrebuje žiadne bohatstvo, keď máme takého bohatého Otca. Denne stojíme pred voľbou — čo je pre nás lepsié, hľadáme niečo vlastníť, mať zisk. Čo je pre kresťana ziskom? Odpoved

Boží človek je charakterizovaný tým, že „uteká“, „je zadýchany“, srdce mu buráca“, „ponáhľa sa“, aby stihol čo najviac dobrého. Boží človek uteká od zlého k dobrému. Život veriaceho človeka nie je pohodlný, je spojený s námahou. Kam má viesť beh veriaceho človeka? Hnať sa za pokojom, láskou, za takou láskou, aká je zobrazená v 13. kapitole 1. listu Korintanom. V tom nám je vzorom Pán Ježiš. Utekat od zlého, od bohatstva a pokušenia a hnať sa za spravodlivosťou, pobožnosťou,

vierou, láskou, trpežlivosťou a krotkosťou, ako je napísané v 1Tm 6,11. Často si máme zamilovať Pána Ježiša tak, bojujeme, utekáme, zápasíme, ale často sa minieme cieľa. Príčinou je aj to, že neutekáme tým správnym smerom.

Máme si uvedomiť, že sme Božími ľudmi a ako takí sme zodpovední za stíl kráľovské komnaty, aby vyhľadal svoje slová, skutky a celý nás život. Aj my nesieme zodpovednosť za to, čo si ľudia budú myslieť o Bohu. Reprezentujeme Boha v očiach tohto sveta. Tu na zemi máme byť v Kristu a Kris- tus v nás. Hovorí a svedčí o Pánovi má Boží človek nie len v zhromaždení, ale všade medzi ľudmi, aj keď je to mnohokrát tažké. Cirkev živého Boha je však všade okolo nás. Úlohu zvestovať evanjelium položil Pán na svojich učeníkov a následovníkov a teda aj na nás.

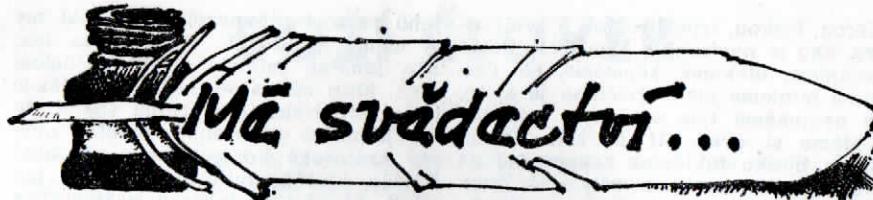
Obraz Božieho človeka je ukázaný aj na Dávidom a jeho živote. Dávid bojoval s Goliášom, s obrom, ktorého sa každý bál. Pochopil, že kto nepozná Boha, nemôže sa posmievať tým, ktorí Ho poznajú. Dávid išiel proti Goliášovi v mene Hospodina a s ním zvíťazil. Jonatán si zamiloval Dávida, videl v ňom veriaceho Božieho človeka, na znak zmluvy sa vzdal svojich kráľovských hodností, daroval Dávidovi plášt, meč, lučište a opasok, lebo Dávid bol kráľom vo svojom vnútri, a Jonatán len navonok. Pre nás to znamená, že sa máme vzdáť všetkých hodností, všetko odovzdať Jemu, lebo nám nič nepatri. Pán Ježiš je ten, ktorý nás zastúpil v boji tak, ako Dávid Saula, a nám nepatri žiadna sláva. Nechceme byť veľkí a slávni na tejto zemi. Ved bez

Kdo je tedy ten služebník verný a opatrny, ktorého ustanovil Pán, aby dával pokrm včas? Môžeme s dôkľudiním našemu Pánu tímto vystrojením označiť milé bratry, ktorí nás predešli do nebeského domova.

Koncem kvätna odešiel k Pánu bratr JAROSLAV ŠUSTR z Kolína ve věku 77 let a v červnu bratr JAROSLAV ČERNÝ ze Šumperku ve věku 62 let.

Oba byli zodpovědnými zástupci svých sborů, bratr Šustr též dlouholetým členem Rady starších. Jejich věrnost a oddanost Nejvyššímu rozdiávala potěšení se svědecťví o převyšší lásce nebeského Otce a spasitelného díle Ježíšova. Bratři byli neúnavní a opatrní, aby nezarmucovali Duchu svatého, ale s radostí se podřizovali Ježíšovu vedení.

Slova vděčnosti a naděje při dočasném rozlučování ať nás vedou nejen do stop vyznačených milými bratry, ale především odpovědněji za našim drahým Spasitelem, Pánem Ježíšem Kristem.

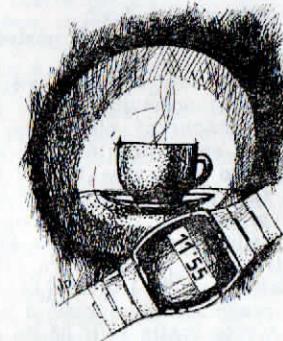
Lukáš 21,34-36

Do svých 30. let jsem žil životem většiny mladých lidí. Sportoval jsem intenzivně a i v pracovním životě jsem „šílhal“ po nějakém tom lepším městečku. Při jedné příležitosti mi pověděl můj přítel, že ať si rozmyslím svůj další životní postup. Vykládal mi o posledním soudu, že každý člověk bude jednou souzen za své činy a bude se za ně zodpovídat. Velice jsem se podivil, že ač jsem se už znali 10 let, teprve nyní o něm vím, že je věřící. O Ježíše Kristu se ale tenkrát nezmínil. Vyšel jsem z jeho kanceláře jak z „ústavu pro rozumově zaostalé“. Hned se ve mně zrodila myšlenka, že mu přece musím pomoci. Koupil jsem si Bibli a začal studovat rádce po rádce. Nejprve jsem začal svého kamaráda kompromitovat, protože znalost Starého zákona neměl valné. Později, když jsem přešel na Nový zákon, překvapoval mne zase on jeho znalostí. Přesně věděl kde, co a jak je napsáno. Mne však začínaly utvárovat v tom, že vlastně vše, co je tam psáno, musí být výmysl, protože kamarád to sice vše perfektně věděl, ale nechával se tak.

Tento pohled na „druhé“ mi rázem ustal, když jsem se setkal s Kristem. Při jednom čtení Bible jsem „narazil“ na Jeho jméno, kde se říká v Matouši 5,37 (Petrán překlad): „Ale vaše slovo ať je ano, ano — ne, ne! Co je nad to, pochází od zloducha“. Přestal jsem se soustředovat na jiné a od této chvíle začaly do mého nitra proudit úplně nové myšlenky, o kterých jsem nikdy před tím nezmínil. Začal se vybavovat můj život — jaký vlastně jsem člověk?, znám se?, kdo jsem?, proč tady vůbec jsem?, aj. Jelikož všechny tyto myšlenky začaly odkrývat pravou podstatu mé osobnosti — hlavně to, že se před lidmi chovám jinak a o svých zlých myšlenkách v soukromí bych neřekl ani nejlepšímu příteli — vpustil jsem tu nejhlavnejší myšlenku, se kterou zlé mocnosti ve mně měly dlouho ho co dělat. Ta myšlenka byla ano, ano — ne, ne. Budто je Pán Ježíš Kristus tím největším lhářem, když o sobě prohlašuje, že je Božím synem, nebo — a této alternativě jsem zatím dal velice málo prostoru — je to všechno, co je psáno v Bibli, naprostá pravda. Mé vědomí mi dávalo impuls, že se musím upřímně rozhodnout. Přečetl jsem všechna evangelia pod pohledem „ne — to není pravda“. Všechno mi zdánlivě „hrálo“. Zlé mocnosti ve mně zmobilizovaly všechny své síly a zlé myšlenky i činy se stupňovaly. Ale Pán Ježíš Kristus skrze Ducha svatého trpělivě klepal na dvěr meho nitra a čekal, až sám dobrovolně vpustím tu Jeho nevítanou myšlenku. „Když jsi splnil přečtení z pohledu ne, měl bys přečíst ještě jednou z pohledu ano“. Dlší dobu trvalo, než jsem se k tomuto zvláštnímu přistupu odhodlal. Nečetl jsem ale daleko rádce v Bibli, dokud jsem tomu, co jsem četl neřekl ano, připouštím, že se to mohlo stát a chci tomu věřit. A tu jsem „narazil“ na smrt a vzkříšení Lazara. Jiř čtyři dny leží v hrobě, tělo v rozkladu, zapáčá a Pán Ježíš říká: „Řekl jsem ti přece, že budeš-li věřit, uvidíš slávu Boží!“ V té chvíli jsem poprvé, anž jsem se tenkrát věděl, uvnitř někde mimo sebe volání o pomoc a zároveň mne naplnil smutek, že tomu přece nemohu věřit. Ale toužil jsem v nitru čist daleko a tuto touhu jsem nejistě Pánu Ježíši přednesl. A od té chvíle vidím stále slávu Boží. Začal jsem se modlit: „Páne Ježíše Kriste, který jsi za mne a moje viny obětoval svůj dokonalý život, odevzdávám se Ti, neznám Tě, ale Ty znás mne, když ses nade mnou ztraceným slítoval. Do-

kaž, že jsi živý Bůh, změř mě, vyčisti mě srdce od všech zlých myšlenek, chci, toužím žít jiným životem a chtěl bych tomu věřit! Od tohoto okamžiku mi Pán Ježíš Kristus daroval znovuzrození. Změnil mě srdce, mě myšlení, můj život na touhu, aby to bylo Jeho srdce, Jeho myšlení a Jeho život, kterým se nechávám na každý den proměňovat. Za tři roky, co jsem v Jeho milosti, se již udala spousta nádherných prožitků. Vděčím Pánu Ježíši za Jeho nejdražší krev prolítou na kríži a za to, že mohu svou víru budovat na denodenních zkušenostech s Ním.

Váš bratr Pavel

Pán Desaťminútový

Istý dôstojník spojeneckej armády počas 2. svetovej vojny dostal upozornenie, že jeho jednotku obklúcuje nepriateľ. Je iba jediná úniková cesta, treba však okamžite ustúpiť. Inak ich nemine záhuba. On však reagoval na situáciu svojsky: „Vojaci, najprv si vypijeme kávu a o desať minút vyrazíme.“ Kávu však nestihli dopít, pretože nepriateľ bol rýchlejší: Sám veliteľ padol v boji muža proti mužovi. Keď túto smutnú správu oznámili jeho matke, v žiali a smútku vzlykala: „Vždy si na všetko žiadal odklad o desať minút. Keď som ho ráno budila, hovoríval: — Mami, ešte si desať minút poležím a hneď som hore. Neskôr, ako chlapec, keď mal ísť do školy, ešte sa potreboval desať minút strojtiť. Aj v zamestnaní býval taký. Najprv si dal desať minút na kávu a až potom konal. Dokonca dostal za tento zlozvyk odkladat veci o desať minút prezývku Pán Desaťminútový. Pre nešťastných desať minút prišiel, chudák, o život ...“

V príbehoch z Božieho Slova sa často stretávame s ľuďmi, ktorí odkladali prijať ponúkanú záchrannu alebo čosí neodkladne urobiť. Aj keď nie všetci strátili život, obyčajne strácali požehnanie, výsady a odmeny. Pán Ježíš napríklad hovorí o jednom z učeníkov, ktorý chcel najprv odísť a pochovať svojho otca. Alebo vladár Felix odložil rozhovor s Pavlom o spravodlivosti, zdržanlivosti a budúcom súde (Sk 24,25). Nikde nie je však zmienka, žeby ešte mal dakedy podobnú príležitosť dozvedieť sa o ceste záchrany.

Aj v dnešných dňoch sa často stretávame s ľuďmi, ktorí váhajú a odkladajú také väzne rozhotnutia, ako sú rozhotnutia prijať Pána Ježíša Krista za svojho osobného Spasiteľa i rozhotnutia slúžiť Mu celým srdcom. Tiež sme akisi „desaťminútoví“, „zajtrajší“. Božie Slovo k nám znie jednoznačne: „... Hľa, teraz je čas práve prihodný, hľa, teraz deň spasenia! ...“ (2Ko 6,2).

— Ak zistíme, že sme odiati do obleku fažkostí a reptania, pokúsme sa priodiať sa ešte aspoň kúskom odevu chvály a vďačnosti.

SVĚTLO SVĚTA A SVĚTLO ŽIVOTA

(Poznámky z velikonočního sborového shromáždění v Ostravě)

Pro letošní sborové shromáždění byl zvolen předmět Jan 8,12:

„Ježíš k nim opět promluvil a řekl: Já jsem světlo světa; kdo mě následuje, nechodi ve tmě, ale bude mít světlo života.“

Pán Ježíš řekl tato slova v Jeruzalémě v době, kdy národ slavil slavnost stánek (J 7,1). Jeruzalémský chrám byl obklopen množstvím světel, ale také v každém domě zapálili svíce. V noci musel být nádherný pohled na světlem zalité město. A do této situace Pán Ježíš vstupuje svým prohlášením: JÁ JSEM SVĚTLO SVĚTA! Přišel od Otce jako zdroj světla pro celý svět. „V něm byl život a život byl světlo lidí. To světlo ve tmě svítí a tma je nepohnila“ (J 1,4-5). Přichází v lidském těle, ale představuje se božským jménem JÁ JSEM, stejně jako Hospodin Mojžíšovi na hoře Sinaj (2M 3,14). V sedmi prohlášeních se Pán představuje oním JÁ JSEM: chléb života (6,48), světlo světa (8,12), dveře (10,9), dobrý pastýř (10,11), vzkříšení a život (11,25), cesta, pravda i život (14,6), pravý vinný kmen (15,1). On, jenž je od věčnosti, je pramenem moudrosti a známosti, svým učením a životem přinesl světlo na svět. A toto světlo svítí až do dnes.

Pán Bůh přebývá v nepřistupitelném světle (1Tm 6,16). Do Jeho světla nemůže vstoupit žádný smrtelný člověk. Proto naopak Bůh v Kristu sestoupil k lidem, Světlo přišlo na svět. Co vyvalilo toto světlo na zemi? Lidé byli překvapeni — nikdy nemluvil člověk jako mluví Ježíš, nikdo nevykonal takové divy, jaké učinil On. I celé podsvětí bylo vzrušeno — „přišel jsi nás předčasně trápit?“ Tma jej chtěla zadržet, od narození až po Golgotu, ale nezadržela.

Pán Ježíš vstoupil do tmy hřachu, ale ten jej neposkvrnil. Slunce svítí i na špínu, ale ona nemůže paprsky slunka znečistit. Lidstvo si neuvědomilo a dosud neuvědomuje, že jsme bytostní odkázání na toto Světlo světa. Tak, jako vedle slunečního světla všechna umělá světla ztrácejí význam, tak i Pán Ježíš převyšuje všechna ostatní „světla“ světa. Lidé potřebovali Spasitele a potřebují jej dodnes. Blažení jsou ti, kteří uvěřili v Něj a přijali toto Světlo.

Jeho příchod na svět připomíná to, co se odehrálo na počátku naší země (1M 1,1-3). Živý Bůh, který je Světlem (J 1,5), na počátku stvořil nebe a zemi. Ale země se stala pustou a prázdnou a nad propastnou tůní byla tma. Duch Boží se vznášel nad vodami, na zemi neměl místo. Ale Pán Bůh zasáhl Slovensko: Bud světlol! To nebylo stvoření světla. On vložil světlo do něčeho, co bylo porušeno. A tak, jako tehdy na počátku přišlo světlo od Boha, aby mohl být život na zemi, tak i v příchodu Jeho Syna přichází Světlo od Boha, aby na zemi lidé mohli mít život, a to věčný život. A tak ti, kteří vírou přijali Pána Ježíše a otevřeli mu svá srdce, stali se světlem v Pánovi (Ef 5,8). „I vy jste kdysi byli tmou, ale nyní vás Pán učinil světlem. Žijte proto jako děti světla — ovocem světla je vždy dobrota, spravedlnost a pravda; zkoumějte, co se líbí Pánovi.“

Umělá světla nenahradí světlo slunce, podobně ani lidská světla nenahradí Světlo v Pánovi Ježíši. Tak například světlo zářivky zkresluje skutečnost. Jestliže chceme vidět skutečnou barvu látky v obchodě, musíme jít k oknu. Světlo zářivky není „světlem života“, rostlinka pod ním uhyne. Světlo zářivky se nerozloží do plynulého spektra barev tak, jako světlo sluneční. Proto i pro náš život potřebujeme to pravé světlo. Vzpomeňme si na Petra, který v domě nejvyššího kněze přišel k „cizímu ohni“, aby byl u světla a zahřál se. Posloužilo mu toto světlo k dobrému? Naopak, byl odhalen, že i on je učedníkem Ježíšovým a v té-

to situaci tříkrát zapřel svého Pána. Až pak se setkal se Světlem — pohledem Pána Ježíše, a hořce zaplašal. Nezapíráme i my svého Pána, když je nám „zima“ a chodíme „ve tmě“? Jak velice potřebujeme hořce zaplašat, abychom poznali dotek Světla života na naše srdce. Denně potřebujeme hledět na svého Pána a Jeho lásku k nám, abychom i my Ježíše milovali.

Podivejme se nyní na některé souvislosti se SVĚTELEM:

1. Světlo se musí rozžehnout, musí mít svůj počátek v lidském srdci. „Neboť Bůh, který řekl at ze tmy zazáří světlo, osvítí vaše srdce, aby nám dal poznat světlo své slávy ve tváři Kristově“ (2K 4,6). Tedy to Bůh způsobil, že i v našem srdci zazářilo světlo Boží slávy.
2. Kde je světlo, tam není tma. Světlo nemusí bojovat s tmou. Stačí přítomnost světla a tma musela ustoupit. Když jsme byli tmou, naše skutky byly zlé a celý nás život byl v nepřátelství vůči Bohu. Když vstoupilo světlo do našeho života, pak toto světlo i z nás vyzáraje, i my jsme nyní světlem v Pánu. Ovoce, které nyní přinášíme, je ovoce světla (Ef 5,9).
3. Světlo se neslučuje s tmou: „Co má společného spravedlnost s nepravostí? A jaké spolužití světla s temnotou? Jaký podíl věřícího s nevěřícím? Jaké spojení chrámu Božího s modlami?“ (2K 6,14-16).
4. Světlo vytváří podmínky pro společnost, obecenství. Ten, kdo žije ve světle, nemůže zůstat bez obecenství, bez shromáždění. „Jestliže chodíme ve světle, jako On je ve světle, máme společenství mezi sebou a krev Ježíše, jeho Syna, nás očištěuje od každého hřachu“ (J 1,7).
5. Světlo je postaveno do tmy, aby svítilo. Lampa se nedává pod nádobu, která by její světlo zakryla (Mt 5,15). Proto „tak at svítí vaše světlo před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích“. Naše světlo může být zastíněno starostmi, žádostmi těla a vším tím, co není od Otce. Nikdo nemůže sloužit dvěma pánum. Jestliže chceme, aby světlo v nás nebylo tmou, neprestalo zářit, pak musíme sloužit jedinému Pánu. V našem srdci musí být pravý poklad, touha po následování Pána Ježíše (Mt 6,19-24).
6. Světlo má maximální a konečnou rychlosť. Jestliže žijeme ve světle, pak se necítíme omezeni, nehledáme něco více, nějaké důkazy v našem těle, že jsme Božími dětmi. „Kdo zachází dale, než je učení Kristovo a nezůstává v něm, nemá Boha; kdo zůstává v Jeho učení, má i Otce i Syna“ (2J 9). Někdo „jde dale“, nestáti mu biblická zvěst, že při znovuzrození obdržel Ducha svatého. Potřebuje „důkazy“ tohoto přijetí, a dokud je nemá, nemá pokoje. Světlo má konečnou rychlosť, ale nad ní větší není. To není omezení, ale dosažení cíle. Kdo zachází dale, nemá Boha. Zůstaňme v tom, co jsme přijali od našich otců vřiry, nechodme „dale“.
7. Světlo je přímočaré, šíří se bez zakřivení. Naopak, prostor, kterým prochází nebo hmota, na níž dopadá, jsou zakřiveny. A podobně je to v našem životě. Jestliže chceme zjišťovat, zda je nějaká věc správná, pak musíme s tím do světla, musíme to srovnávat s paprskem světla. Světlo je Pravda i Zjevení. „Sešli světlo své a pravdu svou“ (Z 43,3). „Pro spravedlivého je zase to světlo“ (Z 97,11). „Když ty jsi nám světlem, spatřujeme světlo“ (Z 36,10). To se týká např. našich modliteb. Proč nejsou některé modlitby Božích dítěk vyslyšeny? Protože jejich přání jsou křivá nebo jejich život je pokřiven. Pán Bůh vyslyčí modlitby, jestliže jsou přinášeny ve jménu Pána Ježíše, to znamená, když všechno, co činí a oč žádám, je libé mému Pánu. Vyslyčení našich prosob není prověrkou, zda je Bůh věrný ve svých slibech.

KDO MĚ NÁSLEDUJE!

Slunečnice otáčí svůj květ za sluncem, aby jeho paprsky dopadaly na co nejvíce plochu květu. I my se „otáčíme“ za Pánem Ježíšem, abychom následovali Jeho příklad. Kdo položil ruku na pluh, ten se neohlíží zpět (Lk 9,57-62). Jestliže máme následovat Pána, musíme mít otevřeny oči. Ty nám však uzavírá dušovní spánek. Jaká je analogie se spánkem tělesným?

- a) Spánek přichází náhle, nikdo si neuvědomí čas, kdy usnul. I v duchovním životě je tomu tak, že teprve druži zpozorují u někoho, že usíná a snaží se jej vzbudit.
- b) Dřímající člověk si nevšimá okolí, i kdyby tam byly nádherné věci. Duchovní spánek se projevuje netečnosti, nezájmem o Boží dilo.
- c) Někdo ve spánku i mluví, zpívá, dokonce i chodí. Pro něj je to však neskuřitelné. I věřící člověk dokáže dělat různé věci, ale přitom to nemusí vycházet z Ducha, ale jenom z těla.
- d) Spící člověk je nečinný. V duchovním spánku člověk nemůže pracovat pro Pána, nemá živé obecenství s Ním a s vykoupenými, jeho vztahy jsou povrchní, plýtké.

Jaké jsou příčiny upadnutí do takového stavu?

— Pohodlnost, život bez překážek, bojů, utrpení.

— Soběstačnost, která nic nepotřebuje a všechno ví (Laodicea).

Jestliže necháme působit na naší tvář paprsky Světla, pak naše dřimota ustoupí, naše tvář se rozjasní a budeme opět svítit.

Opak následování je ukryvání se. Adam a Eva se skryli před Boží tváří. Ale Jejho světlo k nim proniklo. Je to nebezpečné, když děti věřících rodičů postupně přestávají chodit do shromáždění. Může nastat chvíle, kdy přestanou chodit úplně, skryjí se před Boží tváří. Boží milost je však hledající.

Ale jsou i jiné útěky. Jonáš utekl před službou, nechtěl jít tam, kam jej Bůh poslal. Eliáš utekl, protože ztratil víru v Boží pomoc a ochranu.

Kdo následuje Pána Ježíše, nebude chodit VE TMĚ.

Když Jidáš vstal od večeře a odešel, byla venku tma. Opustil světlo a v jeho životě nastala tma. Víme, kam až zašel v této tmě. V 1J 2,11 čteme, že ten, kdo nemiluje bratra zůstává ve tmě. Tma oslepila jeho oči. Ve tmě se člověk neumí orientovat, začíná bloudění. Naráží na překážky, klopýtá. Ztratil nejen orientaci, ale i cíl. „Kdo chodí ve dne, neklopýtne“ (J 11,9). Kdo následuje Pána Ježíše, bude mít SVĚTLO ŽIVOTA.

Jestliže nás uchvátila krása Pána Ježíše jako SVĚTLO SVĚTA, tak Jej následujme, učme se od Něj, svěřme Mu svůj život každý den, zůstávajme s Ním v trvalém obecenství a budeme mít SVĚTLO ŽIVOTA.

—jos

CIEL[®] A ODMENA KRESTANA

Na známu Petrovu otázkou: „Čo bude nám“ (Mk 10,29-30)?, Pán Ježíš dáva odpověď o odmeně v tomto i budúcom čase. Tak aj cieľom výrazného boja kresťana je úžitok s odmenou dvojaký — v tomto i v budúcom živote. My sa často sústreďujeme na získanie odmeny v budúcom živote, po príchoze Pánovom, ale tá odmena nebude nezávislá od súčasnosti a podielu, ktorý berieme už tu na zemi.

Najväčšie a najťažšie boje ľudí a národov sa viedli o slobodu. Tá bola cieľom a zároveň i odmenou. Cirkvi slobodu vyzískal Pán Ježíš, vydobyl ju

vlastnou krvou (Sk 20,28). My ako Božie deti sme do slobody postavení. Je to skrze vykupiteľské dielo Pána Ježíša. Náš boj nie je o slobodu — získať ju, ale o jej **zachovanie pre seba a seba v nej**. Satan má ohraňčenú moc ako lev na refazi. Mimo okruhu svojho obmedzenia nie je nebezpečný svojom mocou, ale klamstvom. Zneužíva svojho pôvodného postavenia a pretvára sa za anjela svetla. Tým láka do svojej „zóny“ už oslobodených ľudí. Sprotiví sámmu a neverí mu, to je výrazstvo veriacich. Na to majú predpoklady už mládenci, im Ján píše: „... ste silní ...

slovo Božie zaostáva vo vás a zvitazili cudzieho ducha (anjela). Preto tá výste nad tým zlým“ (1J 2,13-14). Tu ide straha: „Nech vás nikto nepripriaví o prítomný cieľ a odmenu výrazstva — stát v slobode, ktorou nás Kristus osloboobil (G 5,1). Je to záležitosť mimoriadne praktická a dôležitá, ved starším bratom, učiteľom, vzorom a stĺpom v cirkvi môže byť len slobodný kresťan. Ak niekto opakovane podliha hriechu, slabostiam, hriešnej povahy, zlej náhlade, nepatri ani medzi tých mládencov, ktorí zvítazili nad satanom. Sloboda je znakom, výrazom, prejavom prítomného spasenia, v ktorom „... plesáte radostou nevysloviteľnou a oslavenu odnášajúc si cieľ a koniec svojej viery, spasenie duši“ (1Pt 1,9). To je priaznivá súčasnosť, prítomnosť. Nehľadme len na cieľ a odmenu v nebesiach, ved už tu máme právo zakúshať predchut' toho nebeského spôsobu života v radosti nevysloviteľnej a oslávenej.

Mladenci sú silní, keď spoznali Božie Slovo a zachovávajú ho. Tak sa osvědčili mládenci v babilónskom zajatí, kde bol s nimi Pán. Ale na druhej strane aj „... mládenci ustávajú a zamdlievajú a junáci fažko klesajú; ale ti, ktorí očakávajú na Hospodina, nadobúdajú novej sily; vznášajú sa na perutiach ako orli; bežia a nezomdlievajú, chodia a neustávajú“ (Iz 40,30-31).

Čo oslabuje mládencov a odvádza od slobody? Hriech (Samson), vykonané žiadosti mladosti, nedržanie svojho tela na uzde — to je to prvé. A to druhé s tvárnosťou duchovnosti je samozvolené náboženstvo anjelov (samozrejme padlých, zlých nečistých duchov), lebo satan vidí, že ak nemôže strhnúť mládencov do telesného hriechu, predloží im iné „vyššie“ náboženstvo. Môže to byť úsilie o „krst Duchom Svätým“ ako druhej skúsenosti po obrátení a znovuzrodení, pričom sa vyžadujú telesné známenia — najmä jazyky. Mladý veriaci človek, neutvrdený v Slove, príde do pokušenia, keď to nemá, či je naozaj Božím vlastníctvom, a či má naozaj večný život. Stráca radost zo spasenia, túži po viditeľnom prejavu daru Ducha a ak ho nedostáva, je nesťastný. Už neplatí: „... plesáte radostou ...“ Jeho srdce sa stáva pôdou pre

myslou svojho tela“ (Ko 2,18). Už na zemi platí zákon sejby a žatvy (Ga 6,7-10). Kto sej v telo, zožne porušenie (hriech plodi hriech), kto seje v Ducha, zožne večný život, ktorý reálne začína už tu na zemi — uchop ho ako dôsledok dobrého boja viery (1Tm 6,12)!

To bol pohľad na cieľ a odmenu výrazného života už tu na zemi, čím je potešenie, radosť, spasenie duši. No Božie Slovo nás neomýrne uvádzá do budúcnosti — ved toto je predchuf, tam bude skutočnosť.

Najprv je dôležité vedieť, že deň Kristov ešte nenastal, neboli, ale len bude (2Te 2,1-2; 1Te 4,16-18), a s ním bude spojená súdna stolica Kristova (2K 5,10-11) a vyhodnotenie diela verejného človeka (1K 3,10-15). Ocenenie bude: zlato — to je každá naša činnosť, ktorou je predovšetkým oslávený Boh; striebro ako platidlo, svedectva na našim blížnym, hmotné prostriedky, ktoré dávame na Božie dielo a tým „ukladáme do Božej nebeskej banky na vysoký úrok“ (sú to aj peniaze na slavbu modlitibnú); dragé kamene sú tie Bohu vzácné duše, ktoré k Pánovi prividieme a stanú sa našou radostou a našou korunou či vencem výrazu (F 4,1) pred Jeho súdnou stolicou. To bude odmena, ktorá nezhori.

Ten, kto zápasí zákonite (2Tm 2,5), obdrží korunu spravodlivosti. Nemusíme sa domnievať, že odmeňujúcich korún alebo vencov bude päť (neporušiteľná — 1K 9,25; chluby — 1Te 2,19; spravodlivosť — 2Tm 4,8; slávy — 1Pt 5,4; života — Jk 1,12), skôr že je to tá istá odmena výrazstva vykreslená z piatich pohľadov.

Podľa vzácnnej kapitoly o vzkriesení (1K 15) je spečatené naše výrazstvo vzkriesením Pána Ježíša a našim budúcim zmŕtvychvstaním (1K 15,32-36, 53-57). Tým viac našim premenením, keď príde Pán.

Potešujúci je pohľad na sedem zaslúbení víťazom podla Zj 2. a 3. kapiely. Efezus (2,7) dostáva zaslúbenie v prípade víťazstva vrátiť sa k tomu, čo bolo zabránené prarodičom, ak bude ale víťazif a navráti sa k prvej láske, ktorú opustil. Smyrna (2,11), ktorá predstavuje Cirkvę prenasledovanú až do smrti, dostáva zaslúbenie toho, že neutrpí v smrti škodu. Pergamon, počiatok organizovaného bludu v Cirkvi (2,17) dostáva zaslúbenie pre víťazov, že bude živený skrytým Božím Slovom pri priznani spravodlivosti ako Božie vlastníctvo. Vítazi v podmienkach modlárskej Tyatíry majú získať moc nad pohanmi (o čo sa práve Tyatíra v histórii Cirkvi snažila) a podiel na ranej hviezde — príchode Pánovom. Vítazi z polovičiatých Sárd (3,5) získavajú spravodlivosť, istotu života a po-

chvalu pred nebeským Otcom a nebeskými bytosťami. Filadelfia (3,12) je stĺpom, utvrdením a verní z vlažnej Laodicey (3,21) majú sedieť na tróne. Každé z historických období Cirkvi má svoje boje a nádej na svoju Pánom zaslúbenú odmenu.

Dôvod víťazstva: „A oni zvíťazili nad ním (satantom) pre krv Barákovu a pre slovo svojho svedectva a nemilovali svoje duše až do smrti“ (Zj 12,20) — je univerzálny, platný pre každého kresťana a každé obdobie Cirkvi. To troje: spoliehat na krv Baránka, budovať na neomylnom, prepevnom Božom Slove a nemilovať seba pre lásku k Pánovi Ježišovi — je postačujúce k víťaznému životu. To držme a nezakúsimy porážky, iba víťazstvo.

(Referát na bratskom zídení KZ SSR v 03/86, lk)

OTVORENÉ SRDCE

Skutky 16,11-15,40

Myšlienky z mesačného zhromaždenia.

Spomíname na ženy — sestry, ktoré pracujú na diele Pánovom. Ich práca je odlišná od práce bratov, deje sa viac v skrytosti, ale je nepostrádateľná. Pán ju najlepšie vidí a odmení. Práve ony zmenia naše okolie v priejemnej, krásne, nezabúdajú na pohostinnosť a dobročinnosť. Sú dušou domácností, nevedeli by sme si predstaviť život bez nich. Vážme si ženy — sestry, pomáhajme im a budme vďační za ne Pánovi.

Lýdia bola jedna z tých, ktorá túžila po živom Bohu a ktoréj Pán otvoril srdce, aby mohla prijať Božie Slovo. Podobných žien by sme našli v Písme viac; otvorili svoje srdce Pánovi a svoj dom pre iných. **Sunemanka** dala postaviť ibičku pre proroka Elizea, vďaka zo Sarepty dala poslednú obživu prorokovi Eliášovi. **Abigail** darom predišla Dávida, aby nevykonal zlé, čo bollo v jeho srdci. Aj **Samaritánka** otvorila svoje srdce Pánovi, keď spoznala, že On je Mesiáš.

Lýdia prijala nielen Pána Ježiša do svojho srdca, ale aj Jeho služobníkov a do svojho domu. Tu sa začalo prvé zhro-

jž pred obrátením tiežený s Lídou pravidelne navštievovali svoje malé modlitebné zhromaždenie. Preživali požehnanie, keď k nim Pavol hovoril. Hoci to bolo pre ne tajomstvo, porozumeli mu a Duch Svätý im ho odkryl tak, že ho mohli prijať ako radostnú zvesť spasenia. Neopúšťajme svoje spoľočné zhromaždenia, lebo tam je Pán pritomný so svojimi požehnaniami. Keby bola Lýdia vynechala toto požehnané zhromaždenie, keď tam Pavol prišiel, iste by nebola počula slovo evanjelia — a či by uverila (R 10,4)? Ako dobré, že tam bola, uverila. Hovorené slovo padlo do otvoreného srdca, kde vzklíčilo a už aj prinieslo prvé ovocie. My rozosievame, polievame, ale Boh dáva vzrast. Pán sa dotkol jej srdca ako slnce púčika ruže, ono sa otvorilo, prijalo podávané slovo milosti — a vidíme úžitok. Bola pokrstená ona i jej dom a povedala: „Ak ste súdili o mne, že som verná Pánovi, tak vojdite do môjho domu a zostaňte. A prinášajte nás“ (Sk 16,15). Radovala sa s celým domom, keď mohli hosti veriacich ľudí. Toto treba aj v našich rodinách, domoch, zhromaždeniach. Na mnohých miestach sa to deje — ale či všade?

Otvorif srdce Pánovi a prijať Ho za svojho Spasiteľa by sme mali hneď, keď On klope (Zj 3,20). Modlime sa za to, aby sa Pán ešte aj dnes dal spoznati mnogým dušiam, otvoril ich srdcia, aby Ho mohli prijať. Netreba odkladat na neskoršiu dobu. Treba to vykonat hneď teraz — keď počujete hlas Ducha Svätého, nezatvrdzuje svoje srdce, ale prijmite Pána Ježiša hneď (Žd 3,7,8)! Keď je človek mladší, ľahšie chápe a prijíma Slovo Božie. Starší človek ľahšie porozumie a ľahšie aj Božiu milosť prijíma. Preto je nevhodné otálať s prijatím Pána Ježiša.

Srdcom sa verí na spravodlivosť a ústami sa vyznáva na spasenie (R 10, 10). Srdce je centrom života, duchovného i duševného, obsahuje i svedomie — aj večnosť vložil Boh do srdca, je v ňom aj túžba po Bohu. Zo srdca vychádza pravá modlitba ako túžba. Tak sa modlí Kornelius a bol vypočutý, tiež Lýdia — a bola vyslyšaná. Modlime sa aj my s vierou a vŕcene a Pán nám vyplní dobrú žiadosť nášho srdca. Ak by sme aj mali rôzne prekážky fyzické, zdravotné apod., v práci, službe, modlit sa môžeme všetci, vždy a všade.

Zapísal: jč

KOLIK NA BOŽÍ DÍLO?

Tato praktická otázka zaměstnávala mnohé z nás a stává se zvlášť aktuální v poslední době, kdy je nutné krýt výdaje spojené s koupi a rekonstrukcií stavebních objektov, ktoré mají sloužiť pro naše shromáždení. Náklady jsou někdy tak vysoké (např. sborový dům pro Ostravu), že není možné, aby je uhradili jen místní věřící. Je proto nutné, aby se takové akce staly záležitosťí nás všech. Zde pak vyvstáva otázka: Kolik a jakým způsobem má já osobně nebo má rodina přispět na potřeby církve? Je správný desátek, salář, sbírka nebo osobní dar?

Evangelisté Marek a Lukáš popisují drobnou událosť ze života Pána Ježiša, ktorá vrhá světlo na nás predmet. Pán sedí naproti chrámové pokladnici a pozoruje, „jak do ni lidé vhazují peníze“ (Mk 12,41 — Ekum. preklad). Ne-

lečka", neuvažovala z čeho bude živa, ale dala Bohu vše, co měla. Byl to čin, který Pán Ježíš vysoko ohodnotil, a to snad i proto, že sám se blížil k závěru své pozemské pouti, aby bez zbytku obětoval samého sebe. Pán nebyl potěšen leskem stříbra a zlata padajícího do pokladnice, ale její upřímnou vnitřní pohnutkou; Bůh přece nehledí na to, co je před očima, ale divá se do lidského srdce. Proto nemohl přijmout neupřímný dar od manželů Ananiáše a Zafiry, kterým šlo jen o to, aby získali uznání a obdiv mezi jeruzálemskými křesťany za předstiranou štědrost (Sk 5,1-10). Tedy jak, z jakých pohnutek, je tím prvotním pro motivaci účasti každého z nás na hmotné podpoře díla Páně. Otázka proto zní: Jak užíváme své prostředky pro Pána? Zásady a jasné vedení k tomu nacházíme v Písmu.

1. Uvažujeme-li o dárcovství, pak na prvném místě musíme myslit na **největšího Dárce, kterým je Bůh**. Obdarování člověka je Jeho výsadou. On dal svého Syna a s Ním nám dává vše, co potřebujeme pro naše životy (R 8,32). Do tohoto výsadního postavení uvádí i své děti tím, že jim dává právo účasti na dárcovství. Proto finanční podpora díla Páně je **výsadou** Božích dětí. Nikomu jinému nenáleží. Všechny výzvy v Pis- mu týkající se této záležitosti jsou adresovány věřícím lidem. Ne každý může být evangelistou, pastýřem nebo učitelem, ale každý může být dárcem, který se smí **radovat z výsady** hmotně podpořit Boží dílo. K tomu by měly být vedeny a vychovávány i děti.

2. Dárcovství je **vyjádřením naší lásky k Pánu Ježíši**. „My milujeme jej, nebo on prve miloval nás“ (1J 4,19). Opravdová láska se sdílí i v hmotných věcech. Neleká se oběti, nedá se spoustat. Milující srdce je ochotné dát vše. Připomene si ženu hříšnic, která obětovala alabastrovou nádobu naplněnou drahou nardovou mastí (Mk 14; L 7).

Přispívat na potřeby církve není povinné. V době Starého Zákona bylo předepsáno odevzdat desátek Hospodinu (3M 27,30). Kdo tak neučinil, okrádal Boha o Jeho podíl. Vedle této povin-

nosti, kladl Bůh důraz na dobrovolné dárcovství: „Každý, kdož jest ochotný v srdeci svém, přinese tu oběť Hospodinu: Zlato, stříbro a měď ... A příšli, každý muž, kteréhož ponuklo srdce jeho, a každý, v němž duch jeho byl dobrovolný ...“ (2M 35,5,21). Nám křesťanům je určeno slovo apoštola Pavla: „V každou neděli jeden každý z vás sám u sebe slož, schovaje podle možnosti, ...“ (1K 16,2).

3. Přesto, že **dárcovství je dobrovolné**, cítíme z apoštolských slov určitou odpovědnost za hospodaření s majetkem, které nám jsou svěřeny. Část našich osobních příjmů má patřit výhradně Pánu! Oddělit z nich jednu desetinu pro Boží dílo je dobré, protože to vede k vypěstování pravidelnosti, systematicnosti a pevných návyků. Ale desátkem bychom se neměli nechat omezit. Bůh nám ho nepředepisuje. Byli jsme přeci uvedeni ve svobodu Božích synů, a to i v této věci. Proto máme právo přispět na Boží dílo i vyšším obnosem než jen desátým dílem svých příjmů. Tady platí, že „Kdo skoupě rozsívá, skoupě i žítí bude ...“ (2K 9,6).

4. **Dobrovolného dárci si nelze představit bez ochotného srdce**. Kdo si je vědom mnoha skutečných potřeb, ten na ně přispívá rád a ochotně. Každý má dávat tak, jak se rozhodl ve svém srdci. Ne z donucení, s kyselou tváří, jen z pocitu povinnosti. Ale radostně a ochotně. Vždyť „ochotného dárci miluje Bůh“ (2K 9,7). Uvědomíme-li si, že vše přichází od Boha a vše také Bohu náleží, pak Mu ochotně dáme tu část, na níž jsme se ustavili ve svých srdcích.

5. **Dárcovství má vycházet ze značnosti potřeb církve**. Je pohodlné odložit připravený příspěvek do nedělní sbírky a nezajímat se k jakému účelu má sbírka sloužit. Proto je nutné, aby byly veřejně známy finanční potřeby vlastního sboru i celé církve. Takto uvaženým dáváním se učíme myslit na dílo Páně a přijímat v něm svůj **vlastní odpovědný podíl**. K tomu nedělně patří modlitební úsilí; máme prosit o Boží vedení i v této věci.

6. **Příspěvek na Boží dílo je obětí Pánu Ježíši**. Jemu nelze dát nic pod-

řadného, přebytečného, nic bezděčného, nic z toho, co nám nenáleží nebo jsme nenaabyli poctivou prací. David si nedovolil dát Bohu to, co by ho nic nestalo (2S 24,24). Touto obětí pro Pána nelze sledovat vedlejší záměry — vykoupení vlastního zneponocovaného svědomí z hříchu nebo z nepočitě získaného majetku, ani získání obdivu a uznání u lidí.

Shrneme-li těchto několik zásad, pak můžeme říci, že finanční účast na Božím díle je jednou stránkou **praktického vyjádření našeho života s Pánem Ježíšem**. Je to oblast, v níž nikdo není omezen ani z ní není vyloučen. Je jen na každém z nás, jakou měrou se zapojíme a kolik z této výsady vytěžíme pro sebe.

K této úvaze patří ještě praktické pokyny uvedené v Písmu:

Obhospodařování sborových prostřednic z toho, co nám nenáleží nebo jsme kům nemá být záležitostí jen jednoho bratra (Sk 6,3-6; 11,30; 1K 16,3,4; 2K 8,18-21; 9,3-5). Je to moudré usanovení, kterým se předejezd zbytečným řečem, podezřením a nedůvěře. Běheměno odpovědnosti se tím rozděluje mezi všechny bratři.

Prostředky na Boží dílo lze získat jak z darů jednotlivců (Sk 4,36,37; Ga 6,6; 1Tm 6,18; Žd 13,16) tak také z kolektivních darů (Sk 11,29,30; R 15,25,26; 1K 16,1; Fp 4,15,16).

Použití finančních prostředků je převážně v oblasti sociální: Pro vdovy (Sk 6,1), pro spoluvykoupené potřebující pomoc (Sk 11,29,30; 24,17; R 12,13; 1K 16,1-3; 2K 8,4; Ga 2,10) a pro Boží služebníky (1K 9,7-14; Ga 6,6; Fp 4,15-18; 1 Tm 5,17,18).

hk

PROHLAŠENÍ RS KMK

Ve skromnosti, která je přiměřená našemu křesťanskému společenství, sešli jsme se 21. května 1987 v Praze, abychom si — vděční Bohu — připomněli 10. výročí činnosti Regionálního sdružení Křesťanské mírové konference v ČSSR (RS KMK).

Práce RS si v uplynulých 10 letech hledala své formy. Nacházela je v přiležitostních shromážděních věnovaných nejhlavňejším problémům dané situace, v pravidelných výročních zasedáních, v nichž se utvořovaly ekumenické svazky, prohlubovala spolupráce s mezinárodní KMK a hledaly se cesty, jak přenášet mírové svědectví do církvi.

Stále více se však stávala těžiskem práce dvou komisi: komise na podporu odzbrojení a komise k otázkám lidských práv. Z vnitřní radosti a nebývalou ochotou v nich kazatelé církví vzrůstali do poznání, že práce pro mír je příkazem víry, že je třeba bránit zneužívání evangelia ve službách sobeckých zájmů jednotlivců a národů, že práce pro mír v atomovém věku přímo souvisí s naším vyznáním Ježíše Krista, který přišel, abychom život měli a hojně měli (Ev. Jana 10,10). Komise pro lidská práva sledovala, jak zneužívání otázky lidských práv ve snaze prohlubovat napětí mezi národy, stále více ztrácí půdu pod nohami, jak biblicky celostně pojetic člověka pomáhá vidět jeho práva v celé šíři, včetně sociální.

Tváří v tvář výzvám, které před nás staví dnešní dny si uvědomujeme, že naše činnost není ještě dost přiměřená rostoucímu ohrožení světa, že naše teologická práce musí být systematickější a hlubší, naše víra vroucnější a oddanější a naše modlitby neustálé. Nutně potřebujeme ještě více spojit svou práci sborovou s účasti na rozvoji a zdokonalení naší socialistické společnosti i se širokými, celosvětovými pohledy. Na širokých obzorech není vidět jen temné mraky, ale také záblesky slunce. Touha po světě bez pokračujícího zbroje, zbaveného hrozby válek a zničení světa, kde se nástroje něčí změní v nástroje obživy a lepšího života pro všechny, roste a prolíná nejrůznějšími skupinami lidí. Takové touhy a vidění jsou nám křesťanům blízké. Vždyť určující skutečnosti našich životů, životů našich církví a církevních seskupení má být království Boží, za jehož hlavní znak Ježíš vyhlásil spravedlnost (Mt 6,33). Toto království vyhlížíme, přicházíme k nám a pracujeme pro ně. Bylo vyroběto smrti a vzkříšením Ježíše Krista.

VZPOMÍNÁME...

Akoby symbolicky práve na Veľký piatok bola Pánom života a smrti povolaná do nebeského domova milá sestra RUŽENA UHRINCOVÁ rod. Kamenistá z Malaciek vo veku 59 rokov.

Pána Ježiša Krista ako svojho osobného Záchrancu poznala už ako 17 ročná a chodila s Ním verne až do konca svojej pozemskej púte, tedy 43 rokov. Bola neustálou oporou manželovi bratovi Antonovi Uhrincovi a pre Pána vychovala aj dve dcéry. Bola známa svojou milotou i ochotou poslužiť Pánovi a bratom a sestrám akokolvek, aj keď príšla vážna nemoc. Aj v tých najväčších bolestiach dokázala krásnym hlasom spievať piesne chvály a vdakov svojmu Kráľovi. Teraz už iste spieva novú pieseň v blízkosti Toho, ktorému dala celé svoje srdce. Aj keď nám za ňou slza zmáčka tvár, nájdú sa aj slyz radosti, že zas jeden pútnik prišiel domov, do večnej slávy. Krátko po Veľkonočnom zborovom zhromaždení v Ostrave sme sa s jej telesnými pozostatkami lúčili v Malackách. Ako veľmi ju mali radi, svedčila aj nevšedná účasť na pohrebnom zhromaždení. Nám prichodí iba súhlasit s Božou vôľou a v duchu jej „zamávať“ na pozdrav Dovidenia tam pred zlatým trónom Baráňkovým ...

„Lebo mne je žíť Krístus a zomrieť zisk“ — tieto slová nám na smútočnom oznámení v aprili t. r. pripomenuť, že Pán života a smrti odvolal k sebe našu milú sestru Máriu MACOVÚ. Od rok 1894 jej Pán pridával dni a roky až do tej miery, že prekročila biblický vek. Ona Mu za to bola vždy vďačná. Pán ju priviedol s manželom do Galanty, aby sa jej práve tu zjavil ako osobný Spasiteľ v roku 1940. Tu prežívala spokojný život a tešila sa z Bozej milosti, ktorú Boh preukazoval aj jej rodine. Bola príkladom v tichosti a trpežlivosti až do konca. Svojou vernou službou lásky sa zapísala do srdc všetkých tých, ktorým otvárala dvere svojho domu pre spoločné zhromaždenie a to plných 31 rokov. Na pohrebe sa s milou sestrou rozlúčili br. Abrman, br. Hlatký, ako aj mnohí ďalší bratia a sestry z okolia.

JAN KOLA z Lomnice nad Popelkou nás predešel na naši společné cestě za Pánem ... Loučení je vždy pro nás smutné, ale naše s ním dne 31. ledna t. r. bylo slavné. Nebylo třeba mnoho slov. Náš druhý miloval ne slovem a jazykem toliko, ale skutkem a pravdou. Vedle naši služby zvestí evangelia písniemi a slovem vydali nejpůsobivější svědectví o jeho lásce k lidem a k životu — o jeho věrném křesťanství právě ti, kteří si tak velice vážili života víry a lásky našeho bratra přes sváj odlišný světový názor ...

Tak se s ním rozloučily dosud největší zástupy našich přátel v Lomnici, kteří jsme k slyšení Božího slova v místnosti shromáždění dosud nemohli přivítat. Odešel snad trochu neočekávaně a podle našeho názoru předčasně — ve svých 74 letech — ale podle Pána jim samým naplněném životě. Mysleme na modlitbách na posilu těch, kteří po odchodu věrného bratra mají v jím započatém díle lásky v Lomnici pokračovat! Mysleme na modlitbách na ty, kteří mu dovedli vyjádřit svou úctu a lásku, ale dosud nepřijali jeho Pána, aby svědectví Jana Koly přinášelo i nadále své požehnané ovoce!

Brzy nato ztratil náš sboreček v Lomnici a v Jičíně dalšího věrného svědka — sestru MARII VRAŠTILOVOU z Železnice, která se obrátila s svým synovcem Janem Kolou v roce 1934 a jako nejstarší příslušnice jičínského sboru naplnila svým svědectvím místo, kam ji Pán postavil. Odešla tiše 3. dubna t. r. ve svých 91 letech, aniž se dočkala svědectví svého synovce Jana, který ji předešel, při svém rozloučení s námi.